

„Să nu ridici mărturie mincinoasă împotriva
aproapelui tău“

A noua Poruncă din Decalog

libertate
solidaritate
dreptate

PUNCTE CARDINALE

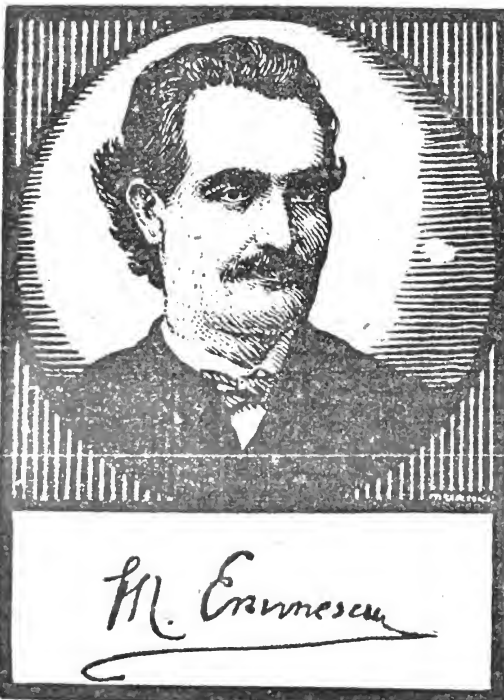
ANUL II,
Nr. 1/13

1992
ianuarie,
12 pagini,
20 lei

PERIODIC PENTRU AFIRMAREA VALORILOR DEMOCRATIEI CRESTINE

„Cestiunea de căpetenie pentru istoria și
continuitatea de dezvoltare a acestei țări
este ca elementul românesc să rămâie cel
determinant, ca el să dea tiparul acestei
forme de stat, ca limba lui, înclinațiile lui
oneste și generoase, bunul lui simț c'un
cuvânt geniul lui să rămâie și pe viitor
norma de dezvoltare a țării și să pătrundă
pururea această dezvoltare“.

EMINESCU, Timpul, 17 Decembrie 1881.

15 IANUARIE 1850 — 15 Iunie 1889

Crai-Duh,
aripă vic,
peste glic,
peste cîntec și văzduh.
.....
el, singur,
cu adevărat:
împărat ...

(Aron Cotruș, Eminescu)

FRICA

Riguroso controlați, permanent supra-
vegheați, urmăriți, reprimăți - pe
loc pentru orice abatere reală, dar
de cele mai multe ori imaginară, confrun-
tați permanent cu atotputernicia arbitrară
a Puterii, inoculați zi de zi, pînă la obses-
siv, cu ideea că sistemul este de nezdrun-
cinat, că răul, din care își trage obîrșia,
va fi biruit în veci, oamenii au ajuns
să creadă că orice încercare, oricît de ti-
midă, de afirmare a demnității umane este
nu numai sortită eșecului, dar chiar
primejdioasă, datorită brutalității cu care
intervin de fiecare dată organele de re-
presiune. În acest climat de teroare gene-
ralizată, frica s-a instăpinit în sufletele
oamenilor, devenind trăsătură de caracter
pentru o întreagă națiune.

Revolta din Decembrie '89 a fost o
zvicnire de curaj izvorită din adîncurile
nealterate încă de diabolismul celor care
urmăreau să transforme ființele în obie-
cte docile, o încercare disperată a omului
de a dovedi că este om, leșind la lumină
din imperiul întunecat al fricii. Dar de-
turnarea ei, cu viclenia și perversitatea
specifică comunismului, de către cei care
au dorit doar o schimbare de conducători,
nu desființarea unui sistem, a azvîrlit din
nou țara în mocirla neputinței, în imobi-
lismul fricii și al supunerii oarbe față de
Putere.

Încrederea în viitor a dispărut. Frica
de loși și de toate s-a reinstalat în con-
științele oamenilor. Ea este întreținută
sistematic de cei care s-au insinuat, prin
fraudă, la cîrma țării în Decembrie '89 și
pe care lipsa de curaj a unui întreg
popor, căruia timp de 45 de ani i s-a ino-
culat germenul fricii, i-a confirmat în
Duminica Orbului.

De prea multe ori în țara asta a fost
condamnată nevinovăția pentru că să nu
se creeze un reflex de apărare, de supra-
viețuire. Oamenii se tem pentru că se în-
doiesc de ei înșiși. Ei văd cum din asu-
prirea celor slabi, din aducerea lor la
marginea disperării, cite odată și dincolo

Ci vă spun vouă, prietenilor mei, nu vă te-
meți de cei ce omoară trupul și după aceasta
n-au ce să mai facă.

Vă voi arăta, însă, de cine să vă temeți:
Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are
putere să arunce în Gheena; da, vă zic, teme-
ți-vă de acesta.

LUCA 12; 4-5

de ea, cei răi prosperă, parvin pe scara
socială, de unde își etalează, cu insolen-
ță, crasa impostură. Pedepsirea, ignorarea
celor buni și bravi, răsplătirea repetată a
mizeriilor a zdruncinat încrederea în drep-
tatea însăși. Cuvîntul onoare a dispărut
și din limbaj și din uz. Într-o astfel de
lume teama de ziua de mîine se întinde
ca o molimă, ca o pecingine.

Să nu uităm însă că pe lângă frica de
oameni există frica de Dumnezeu. Se spu-
ne că frica de Dumnezeu este începutul
înțelepciunii. Dar acea aplecare către re-
fecție și smerenie, către cumpătare și
spovedanie nu poate avea nimic în com-
mun cu frica animalică strecurată cu mi-
gală în suflete în lungii ani de sclavie
comunistă. Ce poate să aibă în comun
frica paralizantă, înrobitoare, anihilatoare
cu fiorul tainic, înălțător, cu sfiala în fa-
ța măreției, cu duioasa teamă de Dumne-
zeu? În aparență nimic. Și totuși... Fo-
losim același cuvînt cu toate că foarte rar,
poate niciodată, nu am simțit fiorul în
fața măreției, dar de prea multe ori tre-
murul cărnii, zbaterea ochiului, vibrația
nervilor tensionați de frica intrată pînă
în ultima fibră a ființei chinată de tor-
tură, a sufletului strivit de nedreptate.
Folosim cuvintele nu numai pentru înfo-
lesul lor, dar și pentru puterea lor de
creație, de regenerare. Să nu uităm că
„Dumnezeu era Cuvîntul“ și „toate au fost
făcute prin El“.

Cine se teme de Dumnezeu n-are de ce
să se teamă de oameni. Credința, puterea
cu care pot fi mutați și munții, e singura
în stare să curețe inima omenească de
teamă acumulată în anii de teroare, de a-
teism științific. Cu răni, cu cicatrici, cu
anchiloze, e vremea ca sufletul neamului
să vină înaintea Domnului și să îngenun-
che. Și darul Duhului, curăților și innoi-
tor va fi asupra-i, însuflindu-i curajul de
care neamul românesc are alina nevoie în
aceste momente de răsruce din existen-
ța sa.

Sășii în România

- Deportarea în Uni-
nea Sovietică
- Exproprierea
- Sub dictatura comu-
nistă
- Exodul

Un ochi rîde, altul plînge..

- Nuntă la Jilava
- Urmașii lui Arpad în
genunchi
- Un partid pentru Ma-
rian Munteanu
- O inimă cit România
cea nedevarată: Mircea
Druc (În pag. 12)

Atunci, s-ar putea să înțelegem că — în ultimă analiză — și „cele ale Cezarului” sunt tot ale lui Dumnezeu, după cum a Lui este întreaga Creație.

Recviem pentru un călău

A murit Alexandru Drăghici. Ministru de interne în una dintre cele mai cumplite perioade ale celui mai cumplit timp al istoriei noastre, el a săvârșit împotriva oamenilor și a lui Dumnezeu multe și sângeroase la cer fărâdele. Dar nu pentru a-l judeca evoc eu acum figura acestui sinistru și nefertit personaj. „De mortuis nil nisi bene”. Deci, Dumnezeu să-l ierte! Să-l ierte căci noi, fostele lui victime, l-am iertat demult, după cum demult l-am iertat și pe toți ceilalți urgiștori ai noștri. „Imi pare tare rău că nu am ațiat la timp de moartea lui Drăghici căci m-aș fi dus și eu să-l însoțesc pe ultimul său drum, să-l aprind la capătul o luminare și să mă rog pentru el”, imi mărturisea un prieten pe care suferința l-a înleptat, făcându-l mai bun și dându-i o viziune superioară asupra lumii și vieții. Și așa cum îi cunosc eu pe acest înleptat de suferință prieten al meu, sint sigur că ar fi făcut acest gest și l-ar fi făcut n-ai cu ostentație sau cu ipocrizie, ci descreț, cu sinceritate și cu profundă înțelegere creștinească, după cum iarăși sint sigur că dacă nu a avut prilejul să-l facă atunci în fața mormintului încă deschis, l-a făcut în taină, pios și fără emfază, mai târziu.

Mărturisesc că, deși mă număr printre cei care propăvăduiesc iertarea păcătoșilor, nu știu dacă eu aș fi fost capabil de un asemenea gest. Desigur, este frumos, este înălțător și mai ales este creștinește să ai asemenea disponibilități sufletești, dar problema iertării nu este, în cazul de față, numai o problemă strict personală ci este problema întregii obști românești pentru că întreaga obște românească a fost victima acestei diabolice agresiuni. În locul tezei culpabilității generale pusă în circulație de către cei ca-

re au interesul să se sustragă dreptei judecăți, eu aș propune alta și anume pe cea a victimizării generale. Pentru că, în această apocaliptică perioadă întreg poporul român a fost scos din normalitate și silit să-și ducă existența dincolo de limitele firescului. Din acest punct de vedere toți au fost victime. Schimbându-i-se brusc climatul spiritual în care se formase și viețuise timp de 2000 de ani, poporul român a fost golit de substanță și în această situație de anormalitate conștiințele betege, cele predispușe intălcășurii, au fost ușor pervertite și transformate în călăii ai celorlalte conștiințe care, păstrându-se întregi, au încercat să se opună căderii. Într-un frumos poem de pușcărie intitulat „Moartea lui Făt-Frumos”, poem care nu știu dacă s-a mai păstrat în memoria cuiva pentru a fi recuperat, este redată într-o strofă extrem de sugestiv această operație de despărțire a apelor de uscat. Principiul răului personificat, ca în basmele românești, de zmeu, după ce-l răpune prin mișelie pe Făt-Frumos și se instăpânește peste împărăția acestuia: „Cu-nvățătura lui vicleană-a prins / Ca într-o piasă mințile betege / Iar celor care s-au păstrat întregi / Le-a pus peceți ori, viscolind, le-a stins”. În ultimă instanță și aceste conștiințe pervertite de învățătura vicleană a zmeului tot victime sînt victime vinovate, dar totuși victime.

Urmărind la televizor „Memorialul durerii” m-a impresionat drama fostului director al penitenciarului din Sighet unde au fost puși sub pecete ori stinse atâtea conștiințe românești. În persoana acestuia — exemplul tipic de victimă vinovată — eu am recunoscut pe toți ciolpini, pe toți enoii, pe toți goicii, într-un cuvânt, pe toți tortionarii (ancheta-

tori, temnicheri etc.) gulagu-lui românesc. Acestor oameni li s-a anesteziat conștiința și punându-li-se blta în mână li s-a poruncit să lovească. Și ei au lovit. Unii cu sete, alții mai fără convingere. Fiecare după cum i-a fost felul. Toți acești tortionari, în condiții normale de existență ar fi trăit și s-ar fi comportat normal săvîrșind răul sau binele în limitele omenescului. Dar scoși din normalitate, cu conștiințele anesteziate, ei au fost transformați în brute și s-au comportat ca atare. Sînt vinovați, desigur, dar adevărații vinovați, marii vinovați

sînt, în acest caz, medicii anesteziști: brucanli, răuși, vadumii și toată cohorta de proroci mincinoși care propovăduind învățătura lor vicleană, bazată pe ură, au schimonosit suflete și au făcut din oameni neoameni. Desigur, de iertare au nevoie și unii și alții, dar pentru a o binemerita, ei au dator să mărturisească, să se mărturisească, duhovnic fiindu-le, în primul rînd, propria lor conștiință, iar în al doilea rînd, conștiința umanității. Fără spovedanie și fără căință iertarea, pentru cei ce au nevoie de ea, nu are nici o valoare, afară

doar de aceea că-i scapă de judecata oamenilor care, oricum, după MAREA TRE-CERE nu mai are nici o importanță.

Nu știu dacă Alexandru Drăghici și-a mărturisit cuiva păcatele. Poate sîși, conștiinței sale a făcut-o. Poate a făcut-o și sub patrafirul vreunui duhovnic. Oricum, fie ca lumina pîlpită de luminare aprinsă pentru odihna sufletului lui de către prietenul meu să-l fie călăuză și să mărturisească pentru el cînd va fi chemat la marea judecată. Încă o dată, Dumnezeu să-l ierte!

Demostene ANDRONESCU

LOPE DE VEGA

Sonet

Cu ce mi-s vrednic să mă cauți oare
Și ce te mină, o, lise-al meu
La ușa mea să zăbovești mereu,
Cu părul nins, pe nopți viscolitoare?

O, inimă de piatră, cît mă doare
Că n-am deschis! De vină-s numai eu
De-ți degerară, pe înghețul greu,
Rănille nentinatele picioare!

Îngerul, vai, de cîte ori mi-a spus:
„Îeși la fereastră, suflete, de-ndată,
S-auzi chemarea dragostei de sus!”
De cîte ori, lumine nenserată,
„Îeși-voi mîine”... fu răspunsu-adus,
Ca să-l repet și mîine, înc-o dată...

În românește de Răzvan CODRESCU

Împroprietărirea țilharilor

De data asta sint convins că s-a terminat cu comunismul. Pînă acum am avut unele dubii, înțit pentru că e greu să schimbi o obișnuință, fie și rea, și apoi pentru că în istorie boala egalitarismului trece, dar revine la anumite intervale. Acum însă sint sigur că pentru o lungă perioadă de timp comunismul n-are șanse să mai scoată capul în această parte a lumii. Noua clasă, rezultată din fostii comunisti, păstrîndu-și intactă rapacitatea și ferocitatea, va deveni curînd clasa oamenilor de bani și aceasta nu va fi dispusă să lase din mînă bogăția cum, cu prea multă ușurință, a consumit vechea burghezie. Să-l văd pe ala care va încerca să le mai zmulgă averile obținute prin activitate comunistă. Procesul „acumulării primitive” se desfașoară în tot fostul lagăr socialist. Fenomenul e general cu particularități specifice de la țară la țară. La noi și instaurarea puterii comuniste s-a făcut în mod original. Nu eu îndelungă conspirație și subversivitate ca la alții. Nici vorbă de așa ceva. La noi a fost simplu: Au venit trupele sovietice, au gonit regele și au numit un guvern popular, adică și-au pus oamenii la conducerea țării, după care am intrat direct în „dictatura proletariatului”, cea „fără lege și necontrolată de nici o lege”, cum a definit-o genialul conducător, general-issimul Stalin. Pînă acolo a fost greu, dar după aceea totul a mers „planificat”. Un număr de străini și de vînduți străinului: Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Teohari Georgescu, Vasile Luca, Șașa Bardone, Pantușa zis Pintilie, etc., împreună cu cîțiva dezertori din armată: Emil Bodnăraș, Ernst Neuländer, (devonit, după „romanizarea” Valter Roman), au ajuns stăpîni pe bogățiile țării și pe viața locuitorilor ei.

După ce au prădat tot ce se putea duce, după ce au uels tot ce putea să amintescă de mîine și inima românească au lăsat la conducere pe unul tot de lor dar capabil să facă „fost”; ca nimio să nu mai semene cu ce-a fost; și-a făcut pînă i s-a făcut și lui de petrecanie,

Dar tot ucigînd și îngropînd în secret, tot prădînd țara și dînd la alții, tot „edificînd societatea socialistă multilateral dezvoltată” a trecut timpul și s-a văzut că minciuna nu poate ține loc de cinste și nici prostia loc de dreptăți judecată. Sistemul economic mondial socialist s-a dovedit a fi, împotriva milionelor de tragedii personale, doar o hilară, o jalnică escrocherie colectivă. Ca niște castele din cărți de joc s-au dărîmat, rîu pe rînd, economiile de tip socialist. La noi împotrivirea fiind mai aprigă, ne-cinstea mai înrădăcinată, a fost nevoie să se verse sîngele curat al copiilor. Ce a urmat după revoluție e prea dureros, e prea rușinos, ca să fie exprimat în cuvinte.

Acum avem în față, gata votată, legea privatizării pe care un ziarist a caracterizat-o precis: „...e o lege murdară destinată spălării banilor murdari”. Parlamentul s-a făcut a nu observa că principiul egalitar de la care pleacă e acinstit: secretarii de partid, nominaliștii, toți cei care s-au îmbogățit cu concursul vechiului regim, în... faptul că au trăit îmbelșugîți în timp ce marea masă crăpa de foame, de boi și de frig, sint direct vinovați de dezastul economic. S-acum să se împartă mod egal? Cum adică, să primească, dărimătorii de țară și chinuitorii de neam, parte egală cu toată lumea din ce au lăsat nefurat și nedegradat? Să acceptăm o lege care le dă dreptul acestora să cumpere în viitor, cu banii necesități în trecut, mai toate averile țării? Dacă am acceptat să trăim necontrolați noastră viață în sclavie, se pare că nu ne mai e rușine azi să vindem, tot din lașitate, viitorul copiilor și nepoților noștri, primind 30% din nu se știe cît.

Oricum, dacă va intra în vigoare și se va aplica prezenta lege a „privatizării” ea va rămîne în istorie cu numele ce-l merită, de: „împroprietărirea țilharilor” și va fi, evident, spre „onoarea” de acum celebrului parlament „liber ales” la 20 mai 1990.

Desen de RYBICKA

Eșecurile politicii Sovieteto-Americane

Anul 1991 a adus sfârșitul Uniunii Sovietice, dar și cinci mari eșecuri ale diplomației americane.

Dacă Uniunea Sovietică a decedat, aceasta era un fapt previzibil chiar și pentru cei mai neprevăzători oameni politici. Sfârșitul „Imperiului Răului” a fost grăbit de către Gorbaciov, care a înțeles că economia sovietică este la pământ și singura posibilitate de redresare nu poate fi decât privatizarea întreprinderilor, dar fiind comunist convins, a crezut că va putea face acest lucru cu nomenclatura comunistă. Greșeala capitală, deoarece vechiul aparat de stat nu putea să renunțe la privilegiile pe care le avea. Astfel jumătatea de măsură întrebuintă de către Gorbaciov a grăbit sfârșitul celei mai înfricoșătoare dictaturi din lume.

Într-o dictatură în care se comite greșeala de a se vorbi despre democratizare și libertate, aceste cuvinte aruncă oamenii pe baricade și nimeni și nimic nu-l mai poate opri să și le obțină singuri, fără ajutorul imprudentului, „geniului pustiu”, care se numește Gorbaciov.

Nu intrăm în amănunte în ceea ce privește Uniunea Sovietică ci căutăm să lămurim politica americană, care se apropie cu pași vertiginosi spre eșecul Departamentului de Stat, care de la Roosevelt și până astăzi nu a reușit niciodată să trăiască cu picioarele pe pământ.

Nu mai amintim dezastruoasele conferințe de la Teheran, Yalta, Potsdam, Helsinki, Malta și Baden-Baden, deoarece aceste intrări în care americanii și-au impus punctul de vedere, au fost debătute pe larg și întreaga opinie publică le cunoaște.

Vom enumera și explica gafele politicii americane săvârșite numai în cursul anului 1991, precum și încălțarea Departamentului de Stat de a nu devia cu nimic din șablonul său hotărât în 1944.

1. Statele Unite au fost printre ultimele state din lume care au trebuit să recunoască independența Lituaniei, Estoniei și Letoniei.

2. Războiul din Kuwait (neterminat), provoacă astăzi mari dispute în Congresul american și vi-na președintelui Bush este din în ce mai mult evidențiată.

3. Războiul din Iugoslavia (de care americanii s-au prefăcut că

nu știu nimic și nici n-au auzit) se dovedește a fi una din cele mai mari gafe ale politicii americane.

4. Prăbușirea lui Gorbaciov și sprijinirea lui și a Uniunii Sovietice, până în ultimul moment de către Departamentul de Stat, se dovedește incontestabil a fi cea mai mare gafă americană.

5. Conferința de împăcirea dintre Israel și Statele Arabe, până în momentul de față, nu a reușit să stabilească nici măcar procedura de urmat, intrarea în fondul problemei rămânând doar un vis cu cele mai mari șanse de eșec.

Vom analiza pe rând aceste greșeli ale Departamentului de Stat, care în realitate sînt greșelile Marii Finanțe Internaționale și care constă în aminaarea „sine-die” a visului ce a rămas doar un vis: Guvernul Mondial.

De altfel acest Guvern Mondial a fost visat și de Hitler (numindu-l „noua ordine”) și de către Lenin—Stalin (tribuit în gura mare) și de către masonerie (prima care l-a conceput și care l-a tot amintit de la Revoluția Franceză și până astăzi).

Guvernul Mondial constituie cea mai mare utopie pe care au putut-o emite niste capete infierbinate, dornice de putere absolută.

În legătură cu tergiversarea la maximum a recunoașterii independenței Lituaniei, Estoniei și Letoniei, americanii nu au făcut decât să calce în picioare principiile Chartei Atlanticului, pe care tot ei au promovat-o în timpul celui de-al doilea război mondial și care prevedea autodeterminarea popoarelor. Pentru ei acest principiu pe care l-au enunțat a fost tot atât de lipsit de conținut cit și celelalte principii trimbițate, cum ar fi „umanitatea”, „libertatea”, „democrația” sau „drepturile omului”. Toate aceste principii nu au fost aplicate decât în măsura propriilor interese. De aceea ideile splendide pe care le-au promovat, s-au transformat în niște slogane fosnice. Voi lua doar două exemple: pot spune americanii că în regiunile comuniste de la Moscova și București s-au respectat aceste splendide principii enunțate în Charta Atlanticului? Atunci de ce au sprijinit aceste dictaturi până în pinzele albe?

Pot afirma americanii că au dus războiul din Kuwait pentru principii umanitare, cînd singuri recunosc că bombardamentele pe care le-au făcut reprezintă echivalentul

a șase bombe atomice? Cum pot explica americanii că după ce i-au instigat pe kurzi împotriva lui Saddam Husein, i-au lăsat după aceea să fie exterminați de către irakieni? În realitate acest război a fost dus numai pentru petrol și pentru protejarea Israelului.

Dar războiul din Iugoslavia, care necesită o intervenție armată a ONU-ului, pentru protejarea unor ereștini masacrați de comunisti, cum explică domni de la Departamentul de Stat faptul că s-au făcut că nu știu și nu văd nimic? Într-un ziar kroat a apărut un articol, din care redau o singură frază, pe cit de ironică, pe atît de tristă: „Cum putem noi să așteptăm un ajutor de la „Lumea Liberă”, cînd noi nu avem nici petrol și nici evrei”!!!

În privința Uniunii Sovietice atitudinea americană a fost fără echivoc. Le-a făcut cadou jumătate din Europa și în ultimul timp l-au susținut pe „Sexy-Gorby”. Pînă ce acesta singur și-a recunoscut înfringerea.

Conferința „de pace” dintre Israel și Țările Arabe este pe cale de a eșua și aceasta constituie un ultim eșec american, numai în cursul anului 1991.

În sfîrșit eșecurile Marii Finanțe Internaționale vor fi completate prin recunoașterea de către „EG” a Kroației și Sloveniei la 15

ianuarie 1992. Începutul acestei recunoașteri a fost deja constințit de către Germania și Austria.

Concluzia care se poate trage este că Europa nu mai este dispusă să accepte ordinile Washingtonului și că ea nu dorește o Federație europeană cu capitala la Washington, ci o Confederație de state europene suverane și libere cu o conducere proprie. De altfel să nu se uite că după dispariția Uniunii Sovietice (singurul aliat al USA), au rămas în lume trei superputeri, acestea fiind USA, Japonia și Europa. Este vorba bîneînțele de supraputeri economice. De ce Europa, care are cea mai mare populație dintre ele, cea mai mare flotă comercială, nu ar deveni Supraputerea numărul unu în lume? Europei nu-i lipsește decât materia primă, pe care o va obține de la Rusia și Ucraina. Așteptăm în scurtă vreme afilierea acestor două țări la Confederația Europeană.

Atunci Europa va deveni puterea economică principală, urmată de Japonia și abia în al treilea rînd de USA, care va trebui să amine din nou visul utopic al unui Guvern Mondial.

Situația politică după consumirea anului 1991 ne aduce desființarea „Imperiului Răului” precum și degringolada americană rezultată din influența nefastă a Marii Finanțe Internaționale.

Ion PANTAZI

Marginalii la o conferință de presă

Sîmbătă, 14 decembrie, Marian Munteanu a ținut o conferință de presă în sala mare a Muzeului de Istorie a Bucureștiului. Participanții au umplut încăperea pînă la refuz: majoritatea tineri, studenți și foști studenți, reporteri ai presei din București, Timișoara, Cluj și Sibiu.

Remarcabilă a fost disciplina impusă. Conferința anunțată la ora 14 a început exact la ora fixată și s-a terminat, așa cum s-a stabilit inițial, după două ore, cînd adjunctul lui Marian Munteanu i-a spus unui reporter care ridicase mîna: „Este ora 16, dume-neata vei pune ultima întrebare”.

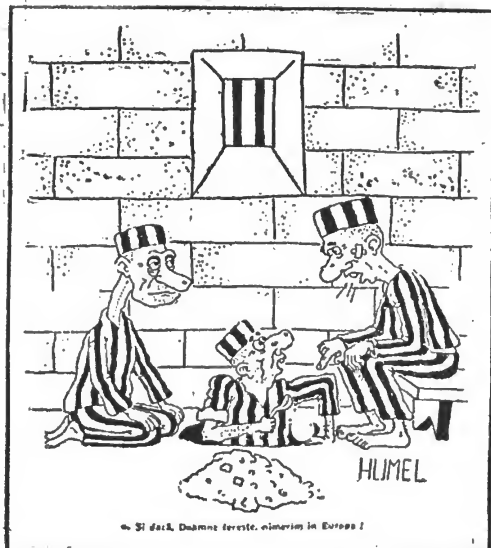
Ținul ferm și rigoarea preținsă răspunsurilor s-au impus de la început. Marian Munteanu a anunțat apariția „Mișcării pentru România”, un partid de „dreapta”, după declarația domniei sale fără

nici o altă nuanță. „Sîntem de dreapta inspirat de citiva mari dascăli printre care în primul rînd Eminescu, Nae Ionescu și Petre Țuțea, promovăm o politică național-democratică”.

Sub bombardamentul întrebărilor răspunsurile au fost de o u-luitoare promptitudine, lipsite de echivoc, de o impresionantă franchețe, trăsînd profilul moral al partidului clasic de dreapta, născut din cele mai nobile aspirații ale poporului nostru. Se spune: „Clasicismul are eternitatea în el”.

Întrebat după conferința de presă de citiva reporteri tineri ce părere am eu ca profesor despre „Mișcare”, le-am spus că-mi place cum „sună” și nu pot decât să privesc cu ochi buni apariția „Mișcării pentru România”, salutînd-o!

Marcel PETRIȘOR

© Si dăci, Daamii terete, nimerim la Europa 1

CONSTRUIM O AUTOSTRADĂ BUCUREȘTI-PARIS.
VA AVEA, ȘASE BENZI ? TREI PENTRU DUS
SI TREI PENTRU DEPASIT

Lui Făt-Frumos, asemeni

lui? Să-i cuprindă pe tineri groaza la gândul că rămânând aici vor ajunge la fel ca bătrânii, servili, idiotizați, nesimțitori la nedreptate? Din vina cui și în ce mod a fost golită, stoarsă pînă la ultima picătură, lăsată țara fără un strop de speranță?

De la proclamarea statului român, ca să ne referim numai de atunci, pe teritoriul său au venit și și-au găsit adăpost mulțime de străini: greci și turci, albanezi și bulgari, armeni, evrei și mulți alții. S-au stabilit, au muncit, fiecare după mersul lui, puțin să trăiască, să strîngă avere, să-și construiască locuințe, lăcase de cult, fiecare după credința lui, unii și-au cumpărat proprietăți, și-au intrat în politică, neîngrădiți, nestingheriți. Cum a ajuns țara asta altădată atît de primitoare, atît de bogată și frumoasă, într-o stare atît de rea încît să fie părăsită nu numai de străinii aflați mereu în căutarea unei vieți mai bune ci și de înșiși fiii ei? Ce s-a întîmplat, într-o vreme, de a lăsa pămîntul acesta, odinioară atît de binecuvîntat de Dumnezeu, să fie abandonat ca o corabie ce se scufundă? Ce deteriorare atît de gravă s-a produs de a ajuns să se transforme din spațiu de refugiu, din pămînt al făgăduinței, dintr-o țară în care curgea lapte și miere, într-un loc blestemat din care copiii fug lăsîndu-și casa, părinții, locul de joacă, pentru ca să se ducă în necunoscut, acolo unde știu că-i așteaptă munci istovitoare și umilitoare și unde nu-i nici alînt de mamă nici mîngîiere de frate?

Ce imensă disperare s-a întins peste acest colț de lume? Ce cataclism a surpat, a secăt de eredință sufletele cele curate ale neamului românesc de nu se recunosc în nimic și în nimic din ce-a fost nu-și găsească reazem?

Să fie oare un presentiment? Să simtă tinerii că aici nu mai poate să existe viitor pentru ei? Să-și dea seama, printr-un anume simț al lor, că umilințele, decăderea, de cîteva generații îndurate, au fost doar începutul sclaviei, că sub ochii lor se desăvîrșește trădarea, că ei trăiesc momentul cînd o națiune, a lor, e steasă de pe hartă prin dispariția celor ce-o reprezintă, înlocuiri fiind de o clasă străină, viclenă, ce se strecoară și le ia locul? Ce mai rămîne dintr-un neam dacă i se înlocuiesc, cînd, brutal, cînd pe nesimțite, înțelepții, sfinții, vitejii adică i se răpește memoria, bărbăția și credința? Să întuiască oare adolescenții, cu simțul îngreșat, ce le-a rămas din inocența copilăriei, ceva ce nu sînt în stare să înțeleagă bătrînii, anume că prăbușirea morală a unui popor înseamnă și sfîrșitul istoriei lui, că nu se poate dupe atîta minelună, înșelătorie și crimă să urmeze altceva decît cataclismul? Și dacă locul lor nu mai poate fi aici, în fundul prăpastiei, atunci... Să-și fi dat seama acești novici, neinițiați în ale vieții, fără să consulte specialiști, arhive sau acte, că cineva a vindut țara străinilor și că ei au devenit niște dezmorșeniți, niște tolerați, în casă

și în succesiunea ce li se cuvine? Cui să ceară socoteală pentru această vinzare, această trădare? Părinților pe care i-au văzut în foame, în sete, și sub bici? Sau să-și îndrepte nedumerirea spre cel din fruntea țării care nu se sfîșie să ia pîinea de la gura muncitorului și zahărul de la gura copilului ca să-i poată plăti pe cei ce-i apără, ca nu cumva să piardă puterea? Și asta de toți fiind știute, ce pot să spună părinții văzînd clocoțul din pieptul copiilor lor?

Dar să fie exodul tinerilor numai din disperare? Sau gestul lor de revoltă să fie datul de speranță? După ce opresiunea de cel puțin două generații, parea că l-a strivit să reinvie la ei simțul onoarei? Să se reapiardă în ei flacăra străbună a neînfîcării? Elanul lor infantil, născut din curățenie sufletească, să fie ieșirea la lumină a legendarei vitejii strămoșești de se duc așa de năpraznic să se arunce într-o luptă în care nu știu despre dușman decît că e puternic, viclen și ascuns? Să simtă ei, asemeni lui Făt-Frumos din poezia lui Argezi, o tainică chemare spre dreptate? Minia îndelung adunată pentru nedreptatea făcută acestui popor să fie cea care li mină în luptă, de se avîntă acum atît de amarnic, de repede și de departe? Cine-i ridică, cine-i călăuzește? Îngerul Domnului, Maica Precista, sau Sfînta Vineri le-o fi șoptit unde-și are ascunziș balaurul trădării? Din ce țările și-au dobîndit credința că dreptatea nu poate să nu biruiască la urmă?

Încă o generație își pune tinerețea zălog pentru adevăr. Știu că lupta va fi grea, că încercinătul drum are munți de suferințe, păduri cu fiare sălbătice, mlaștini ale deznădejdiei, ce trebuie învinse. Dar ce poate să-l mai abată din drum pe Făt-Frumos născut din atîta amar de lacrimi dacă, așa cum spune poetul:

„Acum s-a dus dușmanul să-l răpuie;
Ori să-l înce-n singe și-n topoare,
Ori beznă lui zidită să desuească —

În stare și de milă, dar și de necruțare.”
Oricum s-ar înclina balanța, spre pedesire sau spre iertare, judecata trebuie să se facă și biruitoare trebuie să iasă DREPTATEA. Vremurile vin în valuri și asemeni lor trec. Pentru ca țara să rămînă în istorie și neamul în veșnicie se cer înmulțite numai faptele de cinste, de statornicie, numai cele ce slujesc de pildă, spre înălțare. Nimic nu s-a zidit și n-a durat fără dreptă cum pînă a judecării, și într-o țară arsă de jumătate de veac de necinste nimic nu-i este mai de trebuință. Dar pentru asta e nevoie ca braț puternic, neîntinat, să ridice balanța, s-o țină și s-o cumpănească după adevăr.

În jurul nostru s-au surpat, rînd pe rînd, trei imperii. Din toată slava lor s-a ales praful și cea mai rămas în vîduh, alături de fum și duhoare, mai e pulberea vicleniei, ce mai stăruie încă în aer. Pînă și românul să poată respira liber, durere, nădejde și veghe.

Constantin IORGULESCU

De ani, de mulți ani, românii, aproape toți, s-au învățat cu durerea. Cu toate acestea nimic nu e mai chinător, nimic mai greu de suportat, cu deosebire pentru aceia dintre ei care și-au trăit viața modest, purtînd, mereu, în suflet, grija de viitorul țării, slujind-o, după putere, fiecare în felul lui, adesea rîndind pentru ea temnițele comuniste și apoi izgonirea la marginea societății, nimic nu e mai năucitor de durere decît constatarea că zidurile ce s-au surpat sub răscoala din decembrie, n-au fost spre eliberare, spre îngroparea răului sub dărămături, ci doar pentru ca să se deschidă largi porți în, și așa, foarte precară noastră apărare, lăsîndu-ne mai vulnerabili, mai dezarmați în fața invaziei minciunii, secătîndu-ne, prin înșelăciune de ultimele puteri. Astăzi, mulți vîd, cu sfîșiere de inimă, cum tinerii pleacă părăsindu-și pămîntul păstrat pentru ei cu atîtea sacrificii, ca să-și caute norocul în lumea largă. Și nu e deloc o modă, ceva trecător. Cei ce n-au plecat încă stau tot cu gîndul cum s-o ia din loc, să fugă la prima ocazie, fără măcar să se mai uite înapoi. Ceva îngrozitor se petrece. Ceva ce a răsturnat ordinea firească a lucrurilor, ceva ce o prăbușire, ca un sfîrșit de lume.

Care să fie cauza nefirescului exod? Să fie de vină istovirea sufletească ce a cuprins întreaga nație văzînd că nici îndelungata suferință, nici singele vărsat pe străzi, nici copiii schingiuiți, n-au fost de ajuns ca să se smulgă rădăcina rău-

Frica irațională și persistentă este multiplă. Există fobii: de locuri, fenomene naturale și social-istorice, de boli și de flințe, de acțiuni și idei (v. Pierre Janet). Printre cele mai tipice, comunistii au cultivat, din rațiuni politice, teama de cărti, de orice persoană amplasată în „dreapta” lor (dextrafobie), de religie, de unele culori, de libertate și nonconformism, precum și frica de anumite cuvinte (sintagme), ceea ce în psihiatrie se numește onomatofobie. Da, au avut pînă și spaima de verb pe care l-a supus unei aspre, dușmănoase și nejustificate cenzuri și prohibiții.

Nu este de mirare, bunăoară, alergia lor (intelectuală sau emoțională) față de culoarea verde, care ar aminti, „o binecunoscută formațiune politică”. Numai că la români, verdele e la fel de specific ca și doina și dorul. Aproape toată literatura noastră folclorică e semănată de „foaie verde”. În viațuina populară (apud S. Fl. Marian ori Ov. Denusșianu), culoarea incriminată e semn de noroc, e simbolul bunăstării în opoziție cu roșu, sigla minciunii și a răului (cf. la I. Creangă, „Împăratul Roșu”), „să te ferești de omul roșu!”. Această specificitate cromatică joacă și rol de emblemă a tineretii și speranței, a codrului nemuritor și a voiniciei: „Român verde ca stejarul”; precum este și o trăsătură de caracter a demnității și a cinstei: „Să i-o spui verde-n față!”. În literatură și artă, verdele are o accepție net pozitivă, prezent la

mai toți autorii. Atunci de unde atîta înverșunare pentru culoarea în sine? Irită de asemenea, sintagma pretins periculoasă „frăția de cruce”, evocatoare și ea, grosomondo, a unei organizații de tineret „extremiste” (bineînțeleasă că de dreapta...). Provenind dintr-o dinamică inconștientă, premisa (ca și concluzia) sînt de asemeni false, forțate, tendențioase. Frăția de cruce a fost o manifestare gentilică încă de la pecenegi și cumani foarte răspîndită în Țara Loviștei (cf. Marius Sala, Ioana Vintilă-

logism, prin filieră franceză (v. „Dicționarul limbii române”). Cuvîntul denumește persoana socotită în raport cu alta, de care este legată prin idei, aspirații comune, prin lupta pentru aceeași cauză. El a fost pe larg folosit și a beneficiat de un prestigiu considerabil datorită rezonanței speciale, în armata regală, desemnînd colegi de armă.

Calificativul de naționalist, ce cade ea un stigmat de grele păcate, este utilizat frecvent nu în accepțiunea lui imparțial-semantică,

poate fi anapoda omologată, în serie sincronă cu sovînismul, xenofobia, antisemitismul, intrucît, în înțeles sănătos, curat, a fi naționalist e tot una cu a simți, a întui, a pricepe unicitatea neamului tău, a o prețui și iubi. Ce rău poate fi în asta? Că în realitatea concret-istorică s-a ajuns citeodată la exagerări și excese „asta e altceva: abuz. Și statul „(stat al dictaturii proletariului)”, ori „democrația „(democrația socialistă)” au decăzut — uneori și pe alocuri —, s-au degradat, totuși nimeni n-a putut impune interzicerea lor. Așijderea instituția familiei.

Tot ca ceva depășit, retrograd, periculos — ce cuvine-se a fi înșos și falsificat — în optica și acțiunea unora, este și misificismul, pus în precară antiteză cu triumfalismul raționalism. E nevoie aici de o categorică demarcație: mistica creștină — ce presupune obligatoriu, pe lîngă credință, luciditate și rigoare, disciplină și precizie a gîndirii — este contactul omului cu Dumnezeu, printr-un salt din natura umană în natura divină și falsul misticism ce presupune o repudiare a clarității de cuget a simțului critic.

Deci, nu cuvintele, gesturile, mișcărilor, ideile sînt de vină. Nu limbajul ca atare ci abuzul de el, exagerările, înstrăinarea de sens și mai ales rostirea cu rea credință e păcatul cel mare — turnul Babel. Să redăm cuvintelor valoarea lor de adevăr și să repunem adevărul în stimă prin Cuvînt.

Valeriu NESTIAN

Din teamă nu se-ntrupează adevărul

Rădulescu, „Les langues du monde — petite encyclopédie”, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1984). Odată cu răspîndirea creștinismului, această nobilă formă de strînsă prietenie (fraternitate, iubire frățească) aproape că s-a generalizat, împreună cu sintagma. La noi românii, ea s-a bucurat de prețuire, în basme, însă și în viața reală: a fi frate de cruce cu cineva nu are neapărat conotație politică, ci etico-spirituală și socială.

Analog este, fără drept de recurs, repudiata sau ironizată, altă frumoasă vocabulă: Camarad, cu toate derivatele ei. Originea acesteia, adevărat, e germană, dar am primit-o în veacul trecut ca neo-

adică potrivit sensului denotativ, ci în tonalitate propagandistică și cu tentă de extrapolare partizană, prielnică defăimării și denigrării. Gloria lui nepătată (și fără sfîrșit am spune noi) pleacă de la Eminescu, lucașărul Românismului. Petre Țuțea făcea în această privință necesară distincție între a fi patriot, care „e o datorie cetățenească” și a fi naționalist, care „este o stare de grație”. Și subtilul gînditor observa, cu finețe și acuitate, că „nimeni nu-ți poate pretinde să fii naționalist, așa cum nu-ți poate cere să fii talentat sau genial”. Această doctrină de o funcționalitate pronunțată ce se reclama, în esență, la tradiție și din năzuințe prioritare naționale, nu

Petre Țuțea - in memoriam

Istoria poate fi înțeleasă și drept intervalul dintre cel dinți și cel de pe urmă păcat omeneșc. Neînștea și neîmplinirea, consecințe ale căderii din desăvârșirea originară, sînt atributele „omului istoric”. Din punct de vedere gnosologic, neînștea se numește căutare, iar neîmplinirea — filosofie. Răpădărea și căutarea, nota Petre Țuțea undeva, oamenii sînt de patru categorii: mistici (cei cărora adevărul li se revelează prin credință și contemplație), căutătorii (cei care se agită să afle adevărul cu puteri omenești), scepticii (cei care se îndoiesc că adevărul poate fi cunoscut în vreun fel) și indiferenții „deșeurii bio-sociale”, pentru care problema adevărului nici nu se pune vreodată. Identificîndu-se cu a doua categorie, „omul istoric trăiește cu obsesia adevărului, pe care însă nu-l poate afla nici în natură, nici în istorie și nici în sinele său autonom. El se cheltulește în orgoliul căutării și în iluzia „certitudinilor” raționale. Aflăm în această zbatere neputincioasă întreaga tragedie a în-singurării lui. Dar dacă omul l-a părăsit pe Dumnezeu, „căzînd în timp”, Dumnezeu nu și-a părăsit Făptura, ci o veghează neîncetat, oferindu-i și lumina adevărului și șansa veșniciei (Ego sum lux et veritas et vita). Asumîndu-și religiozitatea existentă, omul se poate reînălța „smîndu-se”. În ordinea cunoașterii, homo religiosus depășește neliniștea prin credință și neîmplinirea prin revelație. Ceea ce n-a putut afla în natură, în istorie sau în sine însuși, se luminează mistic în Dumnezeu. Din obsesia, adevărul devine dar, din scop, el devine mijloc; căci omul religios nu trăiește spre a cunoaște, ci cunoaște spre a se mintui. El transcende istoria și pune lumea sub semnul Parousiei.

Despre această mare aventură a omului cunosător și despre reflexul ei dramatic într-una dintre cele mai lucide conștiințe ale păgînismului precreștin — Socrate, ne vorbește regretatul Petre Țuțea și în eseu pe care-l reproducem aici.

De ce va fi fost ales tocmai Socrate să dea-seamă despre om în ipostaza sa de „ființă întrebătoare”? Pentru că, fără îndoială, momentul Socrate-Platon reprezintă cea mai importantă răscruce din

istoria filosofiei, mărturisind despotivă despre mărșă și umiere ei; pentru că înainte de Hristos cu cîteva veacuri, filosofia elină a resimțit acut (deși n-a mărturisit-o decît pe jumătate) nevoia unei vecinătăți religioase conștiințoare în absolut a demersurilor sale, precum și nepuțința politeismului în satisfacerea acestei nevoi; pentru că, în fine, filosofia elină a scăpat totuși pentru întia oară, cu Socrate, de „întumurarea antropocentristă” a gînditorilor anteriori, constatînd că omul, departe de a fi „măsura tuturor lucrurilor”, este el însuși, ontologic etic și rațional, o ființă imperfectă, a cărei ame-

devenit din ce în ce mai actual, dar această „actualitate” îl onorează numai pe el, păgînul, dar nu și pe noi, căci, în ce ne privește, ea nu poate fi decît semnul unui regies spiritual. E tragic să te întorci după două mii de ani de creștinism la condiția imperfectului căutător!

Aplecîndu-se asupra lui Socrate, spiritul modern se apleacă de fapt asupra-și „se întreabă și caută” sub semnul tragic al unei noi inconsistențe religioase, cu atît mai grave cu cît îl găsește pe om nu doar în absența Zeului, dar și în cea a zeilor.

Meditațiile lucide ale lui Petre

fiind realul unic, izvorul lumii și vieții... Nici o construcție logică nu este justă, ci, ce, mult, un punct de vedere util, comod și orientativ, în absența revelației. Asemenea nașteri oarbe, omul singur nu poate fi izvor al adevărului. Rațiunea lui poate fi doar vehicul al adevărului, ceea ce Socrate a avut meritu să înțeleagă, știind adevărul nu la nivelul logic al sumei concepțiilor, ci „în lumea transcendentă a ideilor”.

Antidotul, omul modern are posibilitatea de a-l afla sau de a-l depăși pe Socrate. A-l imita înseamnă a urma una istorie profană, ajungînd, în cazul cel mai feroce, pînă în proximitatea Zeului; dar sorbind rucăa mamei se a-l cunoaște („Socrate s-a zădărnicit”, scrie Petre Țuțea). „Socrate” este, așadar, condiția înepădurabilă a „depașirii” înseamnă a valorifica experiența religioasă a veacurilor care se lespărușește în istoria noastră. Așa cum, în epoca noastră, spiritul religios este o forță a gândirii noastre, căutătorul este o forță a gândirii noastre. Din punct de vedere al gândirii noastre, Socrate este o forță a gândirii noastre. Din punct de vedere al gândirii noastre, Socrate este o forță a gândirii noastre.

- TRAGICUL SOCRATE -

Iorare nu poate veni decît „de la Zei”.

Socrate, cu jertfa lui de cucută, a despăcat în două istoria filosofiei anuce grecești, așa cum Marele Răstăgînit avea să despice în două istoria spirituală a lumii: Socrate „a mutat cercetarea din natură în om” făcînd totdeauna pasul de la orgoliul cunoașterii la responsabilitatea ei (de unde și gloria sa de mare pedagog) și întîind necesitatea prezenței zeului inspirator. Într-un anume sens el a fost, cu uneltele filosofiei, un antemergător al Adevărului. Într-un alt sens el a fost, cu uneltele filosofiei, un antemergător al Adevărului. Într-un alt sens el a fost, cu uneltele filosofiei, un antemergător al Adevărului.

Țuțea reprezintă și ele mai mult decît un efort de înțelegere a lui Socrate din unghiul de vedere al conștiinței religioase. Socrate e doar o pudă și un pretext, în fond, el trebuie asumat spre a fi depășit. Petre Țuțea se învîntă cu efortul de a aduce aminte unei lumi prea încălzită de sine și prea lesne uitătoare că dacă nu se mulțumesc cu lăzua adevărului, cu rotirea deșartă în cercul vicios al accelei doctri ignoranți a unei trebuie să se întoarcă, asemenea fiului risipitor, la instanța absolută a Zeului în care toate și-a rădăcinile. Nu există oare filosofie în care toate și-a rădăcinile? Nu există oare filosofie în care toate și-a rădăcinile? Nu există oare filosofie în care toate și-a rădăcinile?

pre noi... Petre Țuțea noastră ca verbul „zeu al morții”... Așa cum, în epoca noastră, spiritul religios este o forță a gândirii noastre, căutătorul este o forță a gândirii noastre. Din punct de vedere al gândirii noastre, Socrate este o forță a gândirii noastre. Din punct de vedere al gândirii noastre, Socrate este o forță a gândirii noastre.

Adolf V. I. E. C. U.

Dumnezeu — identificat cu Adevărul, cu Realul — este principiu stăpînitor al antropologiei ca știință a omului etern. „Omul istoric” al lui Dîithey este la fel de huzorîu ca și „supraomul” lui Nietzsche; și unul și celălalt nu sînt altceva decît măști amăgitoare ale omului real. Primul e un simplu joc al devenirii, cît despre cel de-al doilea, Nietzsche îl gîndește mitologic: supraomul vrea să-l înlocuiască pe Dumnezeu, creînd el însuși noi și false divinități. Și cînd ajunge să se roage „zeului necunoscut”, acesta firește că nu-i răspunde, fiind imaginar. Supraomul reprezintă, cum observă Andler, doar „un scop, un proiect al omului, cam în felul în care l-a conceput Goethe, al cărui fenomenism bio-storic a constituit modelul supraomului lui Nietzsche”. Prin urmare „supraomul” nietzschean nu este altceva decît tot omul bio-istoric dintotdeauna al acestei lumi, afirmîndu-și panteistic viața și asumîndu-și eroic-dionisiac devenirea, în orice formă apore.

Acet „împas antropologic” îl simțise mult mai devreme Socrate. El și s-a întrebat asupra omului, blînd în fața realității și iluzie. Filosoful Socrate este un înțelept, întrebător și căutător la rîndu-i, dar presimțind că inspiranța îl vine de la zei, chiar dacă o vehiculează fil-sofie. El a trăit neliniștea cîntărilor, simțind însuși oarecîva nevoia unei Divinități transumane și transumdană, ca unul ce și-a dat seama de natura relativă a zeilor fabulei. Dar pînă la venirea Divinității ei, el a avut înțelepciunea de a nu dizolva rațional Olimpul, tradiția mitologică pîrîndu-i-se mai aproape de adevăr decît construcțiile minții autonome a omului căutător.

Cicero a afirmat că „Socrate a coborît filosofia din cer pe pîmînt”. E numai o eroane de orator latîn, fiindcă îndeobște lucrurile stau pe dos: filosofia urcă pîmîntul la cer, uneori chiar atît de nelegitim încît îl golete pe acesta din urmă de mistere. Socrate era prea filosof ca să facă altminteri. Ca pedagog, el a făcut însă altceva: a mutat filosofia din natură în om, urmărind desăvîrșirea

OMUL ISTORIC fragment despre Socrate PETRE ȚUȚEA

acestuia prin adîncita cunoaștere a adevărului, binelui și frumosului. Numai că este greu de spus dacă cele două științe constatate de el — știința conceptelor (nivelul logic al cunoașterii) și știința ideilor, a „arhetipurilor” (care ar fi mistică) — poartă pecetea revelației, fiindcă „mania” grecească stă sub semnul zeilor-mituri, iar meditația strict filosofică nu duce la Real. Și totuși, el pare să prefigureze ordinea creștină.

S-a afirmat că premisa antropologiei lui a fost autocunoașterea, pe urmele poruncii de pe frontispiciul templului din Delfi: Gnoți se auton („Cunoaște-te pe tine însuși”). Dar în dialogul Charmide, despre înțelepciune, care la început este „autocunoaștere”, se ajunge la imposibilitatea cunoașterii înțelepciunii pe această cale, Socrate recomandă „împrefect” căutarea unui zeu, care singur ar putea să-l arate ce este înțelepciunea. În conștiința lui apare, așadar, mîrginirea omului căutător. Socrate ni se înfățișează deopotrivă ca dialectician și metafizician al cunoașterii. Dialectica l-a dus la concept, unitate logică utilă atît și știință în genere cît și în „morală ca știință”, iar metafizica — la doctrina ideilor.

Morală fericirii socratice este fondată rațional, deși el pare „să filosofeze religios”, invocînd în sprijinul acțiunii sale de educator moral mesajul lui Apollo. Este ambiguu: pe de o parte valoarea rațiunii, pe de altă parte puterea divinității. Filo-

sofenză, cîntă și crede. Nu se poate înțelege ușor ordinea lui morală în absența unei divinități, nice și reale; dar aceasta nu i s-a arătat totuși Elen lui filosofiei, ca orice etică de acest tip, rămîne o construcție umană, rațională și cel mult o țare afectivă aleatorie, așa-zis obiectivitate fiind un punct de vedere provizoriu acceptat, pentru precizia formulării și pentru relativa lui utilitate normativă. „Orice om vrea binele său”, spune Socrate. Dar pentru evitarea erorilor teoretice și practice, adică pentru acordul între morală individuală și morală socială, Socrate a depășit (spune Gompertz) fundarea psihologică, anume prin obiectivitatea logică, fiecare virtute fiind e primată printr-un concept. Desigur, virtuțile-concepte formează un sistem moral. Logica nu poate însă corecta moravurile în lpsa conștiinței religioase sau măcar a sancționării juridice comunitare. Morală ca „știință a moravurilor” este „simplu sistem logic abstract, deschis, arătîndu-ne cel mult evoluția istorică a moravurilor. Dar pentru ca individul, neamul sau specia să dăinuiească plenar e nevoie să se depășească biologia. De altfel, logica nu conține nici un adevăr, ci doar „comodități mentale” (H. Poincaré), invariante — formale și relativ — utile. Un asemănător „utilitarism” susținuse și Horatiu în ordinea estetică. Numai că la Socrate intervine, în chip obscur, dăimonion-ul, „demonul de care Socrate se credea inspirat”. Chiar și-n ordinea mitologică greacă se constată existența intuiției unei inspirații divine: nu o simplă voce interioră, ci o manifestare cu pretenții de trans-subiectivitate.

Socrate s-a zădărnicit în înțelepciunea lui filosofică (ce reclama o nouă Divinitate) și împiedicîndu-l mitolog el grecești. „Zei fabulei” stăpîneau estetea, iar noua Divinitate nu se arăta. Destin tragic de înțelept, drept, brav și de ceaștean desăvîrșit... E un aspect esențial al sufletului lui Socrate care, cu toate că nu i s-a relevat adevărul,

(Continuare în pag. a VIII-a)

La PET

Asociația... rostește... Mai... fost de a... fost un sacer... Chemare... undeva, de... văzute!

El, vine... sunat corn... nezeu, prin... mănăstii a... La poale... concu... mări, pînă... rază de lum... pe cerul spiri...

Este perso... Tara care... Prin puter... noastre cred... Prin mear... tră... Prin... noastre chin... în încheier... Prin mare... și a lărgit om... A dușii ze... în închier... rile de totu... Știrirea lui... ceta ce conti... neamul rân... și eîndre... În marea l... noastre, căre... chisorii comu... Nu vreau s... cunos dramatic... cel... Acum, la... binte. E foc... către cer, m... de a-l avea... tul zilelor... ne-a glorific... de dăruire... Și dacă-m... Mai cade c... Arolo sus... Și așteaptă... A fost Doam...

Și iată gl... Meu cel...

Moartea lui PETRE TUȚEA RE TUTEA UNIVERSUL RELIGIILOR

...lor Deținuți politici din România
...ne celui ce ne-a părăsit cuvîntul

...de orice, opera lui Petre Tuțea a
...neamul și în această privință a

...la dăruirea neamului nostru vine de
...obșiră tuturor celor văzute și ne-

...colo de unde pentru prima dată a
...nicesc, de vestire, că Bunul Dum-
...ul primului voievod al Țării Ro-
...melia neamului nostru.

...armatilor Meridionali tot ceea ce
...sălire unei ființe omenesti — stră-
...pământ și cer — ne-a trimis o
...care avea să strălucească puternic
...al Patriei noastre.

...temeaza canodoperă, Petre Tuțea.
...temeaza fii va trăi veșnic.
...ca lui credință, a dat tărie slabei
...e.

...lui modestie, a fost mîndria noas-
...lui mare, a dat tărie sufletelor
...le-a făcut canabile să înfrunte
...roia să ne cuprindă.

...lui eruditie, ne-a încălzit sufletele
...ntul nostru spiritual.

...zi în caprele satanice, orînduiri,
...în toate locurile de detenție, valo-
...na ale Neamului românesc.

...era o încercare, inspirată din tot
...ia ființa lui, trăirea integrală în
...a aparținut, pământ și cer, spirit
...mănească.

...i iubire, acest sacerdot al națiunii
...sufert ani îndelungați ororile în-
...iste, nu mărturisise suferințele lui,
...dau prilej" spunea el, celor ce nu
...noastră națională, să judece greșit
...cu neamul meu".

...espărire, durerea noastră este fier-
...purificator care ne ridică sufletele
...mplorarea către bunul Dumnezeu
...paza lui, iar noi pe pământ în res-
...astre vom păstra memoria celui ce
...generația și a constituit un exemplu
...terfă.

...furi cit mai des
...o creanță frîntă
...lina cîntă
...rele cules

...Dumnezeu — al iertel!
Victor CLONARU,
Asociația Fecșilor Deținuți Politici

...în ceruri care a zis: „Acesta este Fiul
...întru Care am binevoit”. Matei, 3; 17

3. Revelația natură și revelația divină

Am arătat deja că reugia nu poate fi rezultatul unei activități omenesti autonome, ci ea implică un raport mistic între spiritul omenesc și spiritul divin. Pe de altă parte, nu este vorba aici de o relație între un factor activ (omul) și unul pasiv (divinitatea). Omul aspiră către Dumnezeu, dar Dumnezeu însuși îi ajută în ascensiunea sa spiritală, arătându-și și în chipul acesta grija și iubirea față de propria creație. Viziunea primitivă a zeului „leneș” „adormit” (deus otiosus), înălțată în unele religii arhaice nu ține nicăieri de dinamica funcțională a religiilor vii, ci reprezintă de fiecare dată, dacă observăm cu atenție, doar o vagă amintire mitologică a unor religii anterioare, dispărute. Aceste „zeități-fosile” nu stau nicăieri în centrul vieții religioase. Cît despre teoriile mai noi ale „asa-numitelor deități”, specifice mai ales secolului al XVIII-lea, acestea nu reprezintă credințe religioase, ci simple idei filosofice ivite tocmai pe fondul unei atrofii a spiritului religios (deismul consideră că Dumnezeu există ca el a creat lumea căreia i-a stabilit anumite legi eterne, asigurându-i o funcționalitate mecanică după care ar fi încetat orice fel de legătură și și-ar fi interzis orice fel de imixtiune în propria sa creație).

Dar o divinitate care să-și părăsească sau să-și renegă creația reprezintă o absurditate. Aflăm din punct de vedere logic cît și din punct de vedere mistic, în realitate — și întreaga viață a omenirii o confirmă cu prisosință — Cercul a vegheat neîncurmat asupra Pămîntului, iar omul n-a fost părăsit niciodată pe de-a-ntregul în singurătatea neminciunii sale. Dacă i s-a înfrumusețat, a aduce alea în singurătate, a făcut-o pe cont propriu și împotriva voinței lui Dumnezeu.

Revelația reprezintă cea mai însemnată modalitate prin care Dumnezeu a continuat „să lucreze” asupra lumii. Ea a făcut cu puțință avîntul marilor religii. Observînd fondul comun al religiilor, la care ne-am referit, mulți teologi sau cercetători ai sacralului au acceptat ipoteza unei revelații primordiale ca obșiră imemorială a tuturor credințelor și ideilor religioase. Revelația a fost înțeleasă așa, dar ca o adevărată piatră de temelie a vieții religioase. Înțelesul ei este acela de „arătare”, „descoperire” (de la lat. revelo, -are, „a dezvălui”). Divinitatea însăși i se dezvăluie omului și i arată lumina adevărului, călăuzindu-l, treptat pe calea desăvîrșitei împliniri. Adevărul, în sens religios, nu este prin urmare alt „cucerire” a omului, cît „dar” al lui Dumnezeu.

Dar înainte de a vorbi despre revelația divină propriu-zisă trebuie arătat că există și o așa-numită revelație naturală, adică o modalitate indirectă de (re)conștientare a supranaturalului din cele naturale, a Creatorului din creația sa, așa cum, bunăoară, subînțelegem existența și geniul unui artist în arta lui sau a unui om de artă pe care o contemporan. Natura însăși mărturisește,

prin măreția, frumusețea și ordinea întocmirii ei, existența unei supranaturale creatoare: „Cele nevăzute ale Lui se vad de la facerea lumii, întîelegîndu-se din tăp-turi...” (R. MANI 1, 20).

De altfel omul însuși este înzestrat, prin firea sa, cu facultăți cognitive capabile să întuiască sau să imagineze existența unui plan divin în ordinea naturii și, în consecință, ideea însăși de divinitate creatoare. Chiar dacă Dumnezeu „ar fi tăcut”, chiar dacă nu ni s-ar fi dezvăluit direct prin revelația divină, omul tot ar fi postulat, pe cale naturală, existența unui principiu divin prin care să-și explice în mod deductiv și imaginativ, taina întregului univers.

Această revelație naturală a jucat un rol de seamă în protoistoria mitico-religioasă a omenirii și multe plasmuri mitologice se vor fi țesut fără îndoială pe canavaua acestor intuiții naturale. Pornind de aici, unii au clasificat religiile în naturale și revelate (înțelegînd revelația numai în sensul ei major, cel de revelație divină). În acești termeni se exprima și teologul român Nichifor Crainic: „Religiunile naturale, de la formele cele mai umile ale animismului sau de la zeitățile superb modelate de arta greacă și pînă la eterația vapoasă a budismului ori la schita filosofică a divinității abstracte a unui Platon sau Aristotel, toate sînt produse ale geniului omenesc. Ele sînt supuse aceluiași legi genetice ca și fenomenele de artă și de cultură... Am putea zice că religiunile naturale, adică produse de genul omenesc sub impulsul unor amintiri obscure despre o fericită stare primordială pierdută, i văzează pe Dumnezeu, în vreme ce creștinismul îl trăiește aievea. Căci există o tragedie a geniului omenesc: aceea de a nu putea să descopere singur adevărul absolut, ci numai să-l vizeze, să-l presimțască, să-l imagineze... Religiunile naturale sînt numite în mod impropriu religii. Numele lor potrivit ar fi acela de religiozități în căutarea lui Dumnezeu. Religionea este un raport precis între om și Dumnezeu viu și adevărat. În ele este însă vorba de un raport între om și imaginea aproximativă pe care și-o plămăsește el despre Dumnezeu” (Puncte cardinale, în haos, București, 1936, pp. 178—179).

Altfel spus, pe cale naturală omul a putut ajunge la ideea de Dumnezeu, dar n-a avut cum să-l cunoască pe Dumnezeu Adevărat. Este semnificativ că în ajunul venirii lui Hristos lumea păgînă ajunsese să aducă închinare, între altele, unul Dumnezeu Necunoscut. „Si Pavel, stînd în mijlocul Acreopolului, a zis: Bărbați atenieni, în toate văd că singurele foarte evlavioși, căci străbătînd cetatea noastră și privind locurile voastre de închinare, am aflat și un altfel pe care era scris: „Dumnezeului Necunoscut”. Deci pe Cel pe care voi, necunoscuți — I. IL cinstiți, pe Acesta îl vestesc eu vouă” (FAPTE, 17, 22—23). Avem aici dovada inevitabilei crize a religiilor naturale și a necesității imperioase a unei definiții revelatei dumnezeiești.

E drept că nici o religie nu se recunoaște pe sine drept „naturală”, fiecare a-

vînd pretenția de a se afla în posesia exclusivă a unei revelații supranaturale. Ceea ce nu se poate contesta este că toate religiile chiar și cele așa-zis „naturale” conțin, în măsuri variabile, măcar „întîmări” sau „semințe” de adevărat dumnezeiesc, nici una neîntînd lipsită complet de lumina divină. Acei „logos seminal” (logos spermatikos) despre care s-a vorbit încă din teologia creștină timpurie reprezintă însuși principiul dumnezeiesc aflat la geneza religiilor, tainic întrepătruns cu masa de elemente mitico-religioase formate pe calea revelației naturale. Poate fi vorba fie de amintiri ancestrale, mai mult sau mai puțin fidel conservate, fie de „dezvăluiri” treptate și parțiale, căpătate în conformitate cu nivelul experienței religioase a diverselor indivizi sau a diverselor comunități. Așa se explică, de bună seamă, existența și dănuirea unor învățături și experiențe religioase arhaice, comune unor spiritualități uneori foarte îndepărtate în spațiu și în timp, dar mai ales a anumitor „performanțe” mistice universale atestate (minuni, profetii, călătorii transmundane etc.).

Revelația divină, din punct de vedere creștin, se definește drept lucrarea prin care Dumnezeu se descoperă pe Sine lumii create, mai întîi prin prorocii Vechiului Testament și apoi, în mod personal prin Fiul Său” (Ion Bria, Dicționar de teologie ortodoxă, București, 1981, p. 321), punînd astfel „treptat înaintea omului înduhovnicit bogăția înțelepciunii și sfîinției lui Dumnezeu” (ROMANI 11, 33).

Pentru a pune capăt rătăcirilor firești ale omului căutător de zei și plasmator de mituri, Dumnezeu însuși s-a dezvăluit pe Sine, întîi parțial, apoi integral, făcîndu-ne cunoscută tătura „tăina voii Sale” (EFESENI, 1, 9). Revelația aceasta este supremul dar pe care l-a primit omul în istorie. Vînd Dumnezeu ca „toți oamenii să se întuiască și să vină la cunoștința adevărului” (I TIMOTEE, 3, 4), s-a descoperit gradat, încă din vechime, „în multe rînduri și în multe feluri” (EVREI, 1, 1), pînă ce s-a intrupat în persoana Fiului, luînd chip omenesc și întesîndu-ne și nouă a deveni „părtași ai fîrîi dumnezeiești” (II PETRU 1, 4). Evanghelia lui Hristos trece drept izvorul unic și deplin al descoperirii dumnezeiești (în vreme ce Legea cea veche fusese doar „călăuză spre Hristos”, după spusa din GALATENI 3, 24). Ea este dată pentru totdeauna: „Cuvîntul lui Dumnezeu rămîne în veci” (I PETRU, 1, 25).

Rezultă că marile religii revelate sînt iudaismul vechi (aflat în posesia unei revelații divine unitare și continue, dar încă nedesăvîrșite și creștinismul (posesor al revelației desăvîrșite, pe urmele vechiului iudaism). „Noul Testament în cel vechi se ascunde”, spune Fericitul Augustin. Continuitatea aceasta ne ajută de altfel să înțelegem mai bine de ce Dumnezeu, a ales să se întrezeze tocmai printre evrei. Monoismul, care nu este un rezultat al cugetării omenesti, ci monismul filosofic, ci darul cel mai de seamă al revelației dumnezeiești, l-a scos pe om din jungla rătăcirilor politeiste,

...prin Legea lui Moise,

apoi prin harul lui Hristos. Biserica creștină este păstrătoare și transmițătoare a Revelației, pe urmele apostolilor Domnului, garantînd cu autoritatea ei mistică și istorică adevărurile cele veșnice mai presus de orice ră-tăcire. Patriarhul Dositei al Ierusalimului, în a sa Mărturisire de credință (1672), scrie în privința aceasta: „Este firesc ca orice om, vorbind numai după mintea sa, să greșească, să amăgească și să fie amăgit pe cînd Biserica sobornicească, care niciodată n-a vorbit și nu vorbește de la sine, ci din Duhul lui Dumnezeu (care și pe învățător îl îmbogățește necontenit, în veci), este îndeobște cu neputință să greșească, să amăgească sau să fie amăgit...” (apud I. Bria, op. cit., p. 324).

Pentru cei credincioși adevărul revelației biblice și dumnezeirea creștinismului sînt mai presus de orice argument sau dovadă exterioară. Acestea din urmă se pot însă aduce pentru necredincioși. Pot mărturisii astfel pentru autenticitatea dumnezeiască a revelației biblice înălțimea morală, incontestabilă și nedepășită, a religiilor creștine: forța ei persuasivă și formativă; imensa ei răspîndire în spațiu și durată în timp; pecetea definitivă pe care a reușit să și-o pună pe două milenii de istorie omenescă („era creștină”); eterna ei actualitate; împlinirea străvechilor profetii; minunile săvîrșite și martirajul asumat în numele ei. Ne aflăm în fata unui „miracol” spiritual unic în istorie, imposibil de tratat „pe seama unor pes-

...umili și analfabedi din îndepărtata Galilee sau chiar pe seama „geniului religios” al unui Saul din Tars (numele de dinainte de convertire al Apostolului Pavel, cel pe care unii au încercat să-l prezinte drept adevăratul întemeietor al creștinismului). Nici o operă omenescă n-a atins și nici nu putea atinge măsura aceasta.

„Cum ar fi” cu putință ca iluzia unor indivizi lipsiți de orice autoritate sau prestigiu să devină obiectul unui cult de valoare generală, universală? Poate cineva să-și închipuie în mod serios că Ierusalimul, Alexandria, Roma și Atena, au fost cucerite de halucinațiile unor bieți pescari din Galilee?... Cum s-ar putea ca timp de nouăsprezece veacuri omenirea să fi fost victima unei iluzii deșarte, teșute în ungure întinate, răspîndite pe căi întortochiate și menținute prin simple artificii?... se întreba pe bună dreptate un biograf modern al lui Iisus (Sterie Diamandi, Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului, „Cartea Românească”, București, 1942, pp. 248—249).

Două mii de ani de istorie creștină vin să-i dea dreptate înțeleptului Gamaliel: „Feriți-vă de oamenii aceștia și lăsați-i, căci dacă această hotărîre sau lucrul acesta este de la oameni, atunci se va nimici. Dar dacă este de la Dumnezeu nu veți putea să-l nimiciți. Ba v-ați mai și aflat luptători împotriva lui Dumnezeu” (FAPTE, 5, 38—39).

Creștinismul veșnic este sub lumina aceasta: „Cercul și pămîntul vor trece, dar cuvîntele mele nu vor trece” (MATEI, 24, 35; LUCA, 21, 33). (Va urma)

Vasile A. MARIAN

„Cine l-a ucis pe Cristos?”

Domnului Ion Vianu, cu imputare

Faptul că în revista „22” a G.D.S. din 15–22 sept. 1991 a apărut articolul domnului Ion Vianu „Însemnări despre familia mea” ne miră mai puțin decât acela că nimeni din redacția revistei sau din comitetul ei director nu a solicitat ca articolul numit mai sus merită un răspuns. Mai ales că acesta s-ar fi încadrat în sfera de preocupări a unora din membrii grupului de conducere a revistei, personalități de notorietate ale culturii noastre.

De aceea, cu mijloacele bunului simț mai degrabă decât ale culturii de specialitate, vom încerca să tragem spre lumină câteva pasaje din textura acestui articol — un adevărat mixtum compositum de altfel — și să încercăm să vedem dacă afirmațiile domnului Ion Vianu privind poporul român sînt îndreptățite.

Dacă avaturile onomastice ale familiei Vianu pot fi privite cu un interes mai restrins sau mai larg, în funcție de apetitul cititorului pentru biografie, nu tot ceea ce leagă domnul Ion Vianu de aceste elemente care îi privesc familia ne poate lăsa indiferenți. Așa, de pildă, în legătură cu acordarea cetățeniei, domnia sa afirmă, cităm, „România a fost țara cea mai antisemită din Europa, bineînțeles cu excepția Rusiei — pămîntul clasic al pogromurilor”. Întrebăm pe domnul Ion Vianu de ce familia dumisale, cunoscînd acest păcat al românilor, nu și-a ales un alt colț de pămînt pe care să se stabilească, să se dezvolte și

să se înmulțească? Sau românii au devenit antisemiți odată cu apariția clanului Weinberg? Cităm mai departe: „În familia noastră există o tradiție care spune că ea se găsea în Țările Românești din secolul al XVII-lea. Chiar în așa măsură să fi avut această familie vocația martiriului încît a preferat să trăiască aici, cu frica-n sin, în loc să plece aiurea, în vremea cînd în țara noastră putea intra cine poftea, și pleca din ea oricîne ar fi dorit? Și mai aflăm că strămoșii domnului Ion Vianu, persecutați prin Țările Baltice (Letonia, probabil, ni se spune) s-au exilat „coborînd spre sud, către imperiul otoman mai tolerant și se opriră în Țara Românească unde își aleseră reședința”. Și-au ales-o, deci. Dar de ce au făcut-o în condițiile în care riscuau atît și n-au coborît mai spre Sud, la bulgari, de exemplu? Mă rog, povestea cu plecarea din Țările Baltice intră sub semnul „mitului” — ni se spune, poate, tocmai ca să nu punem întrebări.

În continuare, ni se vorbește despre profesorul Tudor Vianu care s-a născut direct dintr-o familie creștină și a fostbotezat înaintea de vîrsta de un an și care sub Carol al II-lea și sub legionarii a fost persecutat. De fapt, era să fie persecutat dar a intervenit secretarul general al Ministerului Instrucției și totul a rămas ca mai înainte...

Mă întreb cum de îngăduie revista „22” publicarea unor astfel de „culise”, o atît de dubioasă anecdotică?

După ce ni se servesc niște definiții ale „evreului” ajungem cu povestea după 1960, cînd Tudor Vianu, după ce primise un sever avertisment cardiac, continua să fumeze. Cităm din nou: „Era în asta un fel de refuz al vieții. Era amar și absolut dezamăgit...” iar mai jos „jocul ambiguu în care intrase din dorința de-a sluji cultura și, prin ea, pe români devenise un exercițiu de echilibru excedent”.

Despre ce este vorba, domnule Ion Vianu? Dacă vă referiți la in-

trarea în partidul comunist făceați mai bine să vă rețineți decît să ne atrageți atenția că a făcut-o ea să-i ajute pe români. Pentru ce, domnule Ion Vianu, nu-l lăsați pe tatăl dumneavoastră să se odihnească în pace și-i umbriți memoria? Stima de care s-a bucurat pentru lucrările de dinaintea „paetului” evreului, nu partidul n-au suferit nici o scădere datorită faptului că era evreu. Și... vă asigur că nu toată suflarea românească știa sau lăsa să se vadă că știa că Tudor Vianu era evreu. Iar în locul definițiilor „evreului”, de la Sartre la Jaspers ar fi fost mai potrivit dacă rețineți ceea ce a spus Constantin Noica (pe care V.B. vi-l citează la nota redacției): „Este român cîne a uitat că e altceva”.

Lapidar, ne spuneți cîte ceva despre sionism, despre asimilaționism și aduceți la unu din ofurile dumneavoastră, și anume la reabilitarea Mareșalului Ion Antonescu, revoltat că la noi circula mitul că evreii din România au fost cruțați. Știm, evident, că în perioada aceea au fost victime în rîndul evreilor; excesele oricînd, oriunde, au lărgit cimitirile și le-au sporit numărul. Oricum normal condamna cu asprime astfel de orori. Crima și cinismul n-au caracterizat însă niciodată neamul de oameni blînzi care este neamul românesc. Iar în ceea ce-i privește pe Ion Antonescu și perioada de prizoniere a evreilor, cred că n-ar fi fost lipsit de interes ca, înainte de a acuza, să fi luat act și de o „mărturie” a lui Wilhelm Filderman (nume de rezonanță în ceea ce privește problemele comunității evreiești din România), mărturie transmisă de istoricul dr. Matei Cazacu săptămînalului „Bari-cada” și pe care hebdomadarul respectiv a publicat-o în numărul din 2 iulie 1991.

Parcă îmi vine greu, domnule Ion Vianu, ca, după cele scrise în articolul incriminativ, „să compătimente cu dumneavoastră” în dilema în care vă situați: apartenența incontestabilă la un singur popor, cel român, în timp ce un imperativ de solidaritate vă leagă de ascendenții etnici.

Cine este de vină, domnule Ion Vianu, că „judecata din urmă” pe care ați avut-o sub ochi la Berna v-a trimis cu gîndul la justiția de călău a lui Hitler și că alăturarea lor mentală v-a revoltat? Și v-a revoltat într-atît încît socotiți drept cauză a reclor teologia medievală?

„Unul din argumentele antisemite care mă revoltă cel mai mult este că evreii l-au ucis pe Cristos”, spuneți dumneavoastră, iar mai departe „Și printr-o răsturnare infamă decidentul este atribuit unei singure comunități și religii”.

Domnule Ion Vianu, ne-ați dat în articolul dumneavoastră și citate din Biblie. Oare n-ați găsit în Biblie cine, cînd și cum l-a ucis pe Cristos? Ii dați voie unui om care n-are nimic comun cu antisemitismului să vă întrebe „Cine l-a ucis pe Cristos?”

Că acest adevăr istoric este folosit de antisemiți ca argument al urii lor, este posibil. Deși vecinii islamici ai Israelului, cei antisemiți, sîntem siguri că au rămas profund indiferenți la răstignirea de către evrei a lui Cristos. Dacă revolta dumneavoastră se referă la antisemiții planetei în general, fără o apăsare specială pe culpabilizarea românilor, n-am putea ridica obiecții. Respingem însă cu tărie și convingere ideea că poporul român este antisemit și încă, după ruși, „cel mai”.

Păstrăm, de altfel, convingerea că nici un om cu scaun la cap nu învinovățește pe evreii de azi de ceea ce au săvîșit evreii de acum două mii de ani.

În sfîrșit, dați-ne voie să ne referim la distincția pe care o faceți în finalul articolului dumneavoastră între refugiu, exil și diaspora. Ei bine, vă place sau nu, domnule Ion Vianu, în urma însemnărilor despre familia dumneavoastră, aduce la cunoștința noastră prin bunăvoința revistei „22”, nu vă mai putem plasa decît în primul compartiment. Ar fi la fel de nedrept să vă așezăm lîngă domnul Virgil Terence pe cît este de drept să vă alăturăm domnului Norman Manea.

Ion PARASCHIVESCU

OMUL ISTORIC. Fragment despre Socrate

(urmăre din pag. 6)

a trăit pasunea căutării lui între „aici” și „dincolo”. Desigur, prin filosofie, artă, știință și tehnică omul căutător este permanent limitat; la acest nivel al cunoașterii singura soluție potrivită a spiritului rămîne perspectiva istorică. Anistorismul filosofic este doar o iluzie gnoseologică și axiologică, cum a năzuit Rickert. Omul vrea și își imaginează nelimitat, dar infinitul însuși nu-l scoate din limitele lui. Inteligența, imaginația, voința și „mania” — pseudoinspirația, cu rădăcini închipuite în „zeii fabulei” — nu l-au putut duce pe Socrate la adevăr. Comportamentul lui moral, în absența unei religii autentice, rămîne o taină pe deasupra naturii umane.

Dialogul „Euthyphron” este semnificativ. Există acolo un conformism mitologic de circumstanță. În finalul dialogului triumfă religiozitatea grecească a lui Platon, nu logica lui Socrate, judecătorii reprezentînd zeii iluzorii ai cetății, nu Divinitatea unică și absolută căutată de Socrate. Aceasta nu apăruse încă spre a amenda plămînuirile omului. Așa se poate înțelege sfîrșitul tragic al marelui ateniian. El n-a fost afit un vizionar, cît un moralist metafizic neliniștit de imperfecțiunile spirituale și morale ale cetății. I-a lipsit luciditatea ultimă, forța profetică a vizionarului. Desigur că nu se poate admite nici ceea ce susțin cei ce se depărtează de el, de „acest neliniștor ateniian” (Paul Natorp), cum că n-ar fi rămas nimic logie, psihologie, etic sau în genere filosofic de pe urma lui Socrate. Imaginea lui, așa cum ne-a transmis-o Platon, „prelungeste neliniștea marelui întrebător pînă azi”.

Aciunea imediată, limitat-eficace și logic-coherentă, îl produce omului în genere iluzia sănătății spirituale. El aduce astfel să știe neștiind, ca în formula acelei docta ignoranția a lui Nicolaus Cusanus. Numai credinciosul trăiește plenitudinar misterul adevărului unic.

Tragica existență a lui Socrate arată jocul între politeismul gol de transcendent și înțelepciunea lui limitată, fără ieșire. Socrate și Platon și-au dat seama de imperfecțiunile politeismului, de zeii amăgitori ai imaginației, simple personificări ale formelor vieții fizice sau sufletești, dar în absen-

ța unei Divinități adevărate au considerat această lume a închipuirii mai aproape de adevăr decît construcțiile aleatorii ale minții. Au preferat viața trăită tradițional, negăsind vreo bucurie în cea năzuită de spiritul omului rătăcitor. „Nu ideea binelui devine zeu, ci zeul devine ideea binelui”. Deși nu se poate face teologie în politeism, ci doar simplă teogonie, zeii au fost totuși absolutizați și prezențați, făcînd, iar nu gîndind. El pot fi deci citiți în lucruri („argumentul cosmic” apare și la Platon și la Aristotel). Trebuie stabilite, prin urmare, limitele spirituale ale omului ateniian din vremea aceea, adică incapacitatea generală a acestui om de a depăși jocul dintre rațiunea căutătoare și politeism, nici filosoful nefîind suficient de lucid și nici masa nemaiapurtînd tradiția religioasă „cu puterea neștiinței ei”. Multimea trăiește și rădăcește fără să știe, iar filosoful caută fără să afle. Inerția și activitatea utilă a omului, raportate la adevăr, sînt echivalente, adică egal depărtate de el. Este cazul generic al rătăcitorului om istoric, care se mișcă între construcțiile minții negatoare a zeilor și acceptarea lor (fie din teamă, fie din nevoia interioară de Absolut) în absența unei transcendente adevărate. Socrate a rătăcit rațional, urmînd „calea omului”, opusă căii Domnului” (ca să folosesc termenii lui Bossuet), în vreme ce multimea a rătăcit inconștient. Ambele aventuri tragice ilustrează viziunea heideggeriană a „istoriei ca rătăcire”.

Athena aceluia timp? Mitologie, plămînuiri teogonice, personificări ale fenomenelor psiho-fizice absolutizate antropomorf, artă, tehnică ale existenței și... democrație. Într-un atare climat înțelepciunea, în confruntare cu înșelăciunea, este la fel de îndepărtată de adevăr ca și acestia.

Abia o viziune teologal-creștină ne arată limitele virtuților dianoetice grecești, tendințe ale înțeleptului spre o perfecțiune pe care formula „căii omului” nu o poate atinge. La nivel logie sau metafizic omul se mișcă invariant — formal, util, comod sau gratuit. Omul, ca și natura orăbă, nu poate fi izvor al adevărului; nu-l poate, cel mult, decît vehicula. Genialitatea însăși este o simplă formă de înfumurare a omului căutător (e de observat că ea nu a existat în conștiința lui Socrate,

el asumîndu-și doar misiunea de a corecta și îndruma cît mai just pe cei neisprăviți).

Altfel spus, rațiunea este la fel de departe de Marele Mister ca și imaginația naivă plămînuitoare de mituri. Prezicătorul nu este profet, mistagogul nu este sacerdot, iar filosoful — ca și artistul ori savantul — rămîne tot „aici”. Misterele se comunică, nu se descifrează. Omul religios autentice le primește neinițiat și trăiește învăluit de ele. În lumea miturilor, ea și în cea rațională, în pofida oricărei aparențe, avem de-a face numai cu omul gol de mistere. Evlavia absolută este incompatibilă cu pluralitatea zeilor, căci zeii sînt împărțiți și adevărea ce le place unora nu le place și celorlalți. Este o consecință ruinătoare, impusă clar de logică, atîngînd fondul „teologiei” politeiste. Din politeism nu s-a ieșit însă pe calea logicii, ci pe aceea a religiei, prin creștinism.

În concluzie, Socrate filosoful întreabă, se întreabă și caută, nu fără conștiința că nu poate cunoaște și că nu se poate autocunoaște în lipsa „maniei”, a năzuiei prezente a zeului inspirator. El crede că are misiunea de educator de la Apollo. Daimonul său nu l-a dus la înfumurarea antropocentrică a unui Protagoras („Omul este măsura tuturor lucrurilor...”), ci l-a pus în fața limitelor rațiunii. Filosofii negatori ai zeilor n-au pus nimic în locul acestora; Socrate, constatînd incapacitatea înlocuirii zeilor, a hotărît să rămîna la ei. Desigur că era greu de definit în politeism o poziție pe măsura aspirațiilor lui etico-religioase, astfel că soarta i-a fost pecetluită. Să nu uităm însă că toată gîndirea grecească de dinaintea lui a fost numită presocratică. De ce? Pentru că el este cel care a mutat, cum spuneam, cercetarea din natură în om, urmărind prioritar imperativul desăvîșirii morale și punînd la contribuție în scopul acesta toate subtilitățile disperate ale Rațiunii. Dar, ca îns religioz, el n-a situat adevărul la nivel logic al științei conceptelor, ci l-a situat în lumea transcendentă a ideilor. Cu toate imperfecțiunile sale, care sînt ale unei lumi, trebuie să reținem de la el legarea adevărului de Divinitate și de nemurire. De aceea înțeleptul acesta tragic merită să se afle zugrăvit prin bisericile creștinătății.

SASII ÎN ROMÂNIA (VI) — AMURGUL —

Familie săsească din Gușterița — județul Sibiu

I. Deportarea în Uniunea Sovietică

În cadrul unei acțiuni organizată cu brutalitatea specifică aparatului de securitate sovietic, în zilele de 9—12 ianuarie 1945, cetățenii români de naționalitate germană — bărbații între 17—45 ani și femeile între 16—35 ani — au fost ridicați de autoritățile locale și predați trupelor de ocupație sovietice. De la această măsură au fost exceptate numai persoanele incapabile de muncă și femeile cu copii sugari. Dacă numărul de areștați prevăzută nu era împlinit puteau fi ridicate și persoane mai tinere sau mai vârstnice. Copiii rămași în urma arestării părinților au fost încredințați rudelor apropiate care nu intrau în categoriile de vârstă supuse deportării. Iar dacă cei areștați nu aveau rude, copiii lor erau dați în grija vecinilor sau chiar a unor necunoscuți.

Peste 30.000 de sași din Transilvania au fost încălcați, în plină iarnă, în vagoane de marfă și transportați sub o pază severă în bazinul carbonifer al Donețului și în alte centre industriale din regiunea Munților Urali. Pierderile de vieți omenești din rândul deportaților, provocate de frig, dar mai ales de foamete și boli au fost considerabile. Cei care se îmbolnăveau fără speranță de însănătoșire sau își pierdeau capacitatea de muncă în urma accidentărilor erau repatriați. Primele repatrieri de bolnavi și înapți au avut loc în toamna anului 1945. Ultimii deportați au revenit în țară abia în 1952. Numărul celor morți în deportare nu este cunoscut.

Tragedia populației săsești din Transilvania face parte din multele acte de silnicie care umbresc acuzator atât aureola puterilor victorioase în cel de al doilea război mondial, cât și prestigiul celor care, renunțând la demnitatea învinsului, au pândit primul prilej favorabil pentru a se însinua în tabăra învingătorilor.

Apărent, prin ieșirea din război antisovietic la 23 august 1944, România nu și-a pierdut suveranitatea. Regele și-a păstrat tronul, Constituția din 1923 a redevinut legea fundamentală a statului, iar la cîrma țării s-au găsit, pînă la 6 martie 1945, guverne numite de suveran, conform prevederilor constituționale.

La data cînd a avut loc deportarea sașilor în U.R.S.S., puterea executivă era deținută de un guvern de coaliție condus de generalul Nicolae Rădescu, cunoscut pentru atașamentul său față de coroană și pentru poziția sa anticomunistă. Ministerele importante erau conduse de personalități aparținînd formațiunilor politice autentice democratice, participarea comuniștilor la guvern fiind nesemnificativă. Portofoliul ministerului de Interne era deținut de Nicolae Penescu, secretarul general al Partidului Național Țărănesc.

În raport de contextul politic în care se găsea România în ianuarie 1945, atât pentru stabilirea corectă și deplină a adevărului istoric, cât mai ales a se putea stabili care a fost participarea guvernului Rădescu la deportarea cetățenilor români de naționalitate germană în U.R.S.S., se impune cu necesitate, din considerente morale, următoarea întrebare: Care a fost temeiul juridico-politic în virtutea căruia au fost deportați la muncă forțată în Uniunea Sovietică 30.000 de cetățeni români?

Întrebarea în sine este retorică. Nici una din constituțiile statelor moderne, nici o normă de drept internațional, nu prevede posibilitatea deportării unor populații, la muncă forțată, într-o altă țară. Deportarea masivă de populație s-a practicat în timpuri îndepărtate, pe care le regăsim doar între coperțile cărților de istorie antică. Atunci, învingătorul consi-

dera că are dreptul, în virtutea victoriei obținută pe cîmpul de luptă, să ducă în robie populația țării învinse. În veacul nostru însă, cînd încălcarea drepturilor fundamentale ale omului este condamnată cu fermitate de toate legislațiile statelor civilizate, cînd pînă și „Constituția Iesenistă” prevede la Art. 9, pct. I că „Cetățeanul român nu poate fi extrădat sau expulzat din România”, ideea deportărilor în masă a întregii populații apare ca o posibilitate de neconceput. Și totuși, în veacul al XX-lea, înimaginabilul s-a produs la dimensiuni cutremurătoare. Sub ochii îngăduitori ai democrațiilor occidentale, în spațiul dominat de ideologia marxist-leninistă, deportările au constituit o metodă de guvernare curentă, utilizată în scopul consolidării regimurilor comuniste. Milioane, multe milioane, de culați ruși au fost strămutați din locurile lor de baștină în regiunile puțin ospitaliere ale Siberiei. O soartă asemănătoare au avut-o țășarii din Crimeea și germanii de pe Volga. La sfîrșitul celui de al doilea război mondial sudeții din Cehoslovacia și populația din provinciile germane înglobate în Polonia au fost izgonite spre apus. Nici România comunistă nu a fost scutită de plaga deportărilor. După conflictul dintre Tito și Stalin, un contingent numeros de bănațeni, indiferent de naționalitate, au fost deportați în Bărgan, deoarece nu prezentau siguranță la frontiera cu Iugoslavia. Soarta sașilor din Transilvania constituie însă un caz aparte de deportare, înfîlțit numai în Antichitate: ducerea în robie.

În lumina faptelor prezentate mai sus, istoricii români care pînă în prezent au evitat să analizeze temeinic cazul deportării populației germane din România în U.R.S.S., din respect pentru adevăr, dar mai ales din obligație morală față de un grup etnic care a conviețuit, în deplină armonie, timp de șapte secole, cu populația română, contribuind substanțial la prosperitatea Transilvaniei, au datorită să elucideze următoarele probleme:

1. Cine a hotărît deportarea la muncă forțată în U.R.S.S. a unui număr de cetățeni români? Cînd și unde s-a luat această hotărîre?
2. Deportarea s-a făcut cu consimțămîntul guvernului român, sau a fost impusă guvernului Rădescu de sovietici în virtutea dreptului cuceritorului? Ce protocol s-a încheiat în acest sens și cine a semnat acest protocol din partea României?
3. Faptul că deportarea a afectat numai populația de origine etnică germană a fost urmarea unei obligații impuse de sovietici sau a unei decizii luate de guvernul român?
4. Dacă deportarea a fost impusă de sovietici, există vreun document care să ateste intenția guvernului român de a-și proteja cetățenii, chiar dacă această intenție s-a limitat la o plîngere adresată Comisiei Aliată de Control care funcționa la București?
5. În cazul în care deportarea a fost impusă guvernului român, de ce nu se recunoaște că de fapt la 23 august 1944 România a încetat să mai fie un stat suveran, capabil să-și protejeze cetățenii?

II. Exoproprierea

Deportarea în Uniunea Sovietică nu a fost singura nenorocire care s-a abătut asupra germanilor din România. Practic la 23 august 1944 întreaga populație germană din România a fost scoasă în afara legii. Prin retragerea tuturor drepturilor politice etnicii germani sînt expuși abuzurilor și arbitrarului autorităților locale, posibilitatea de a se adresa forurilor judecătorești sau administrative pentru a solicita pro-

tecție. Cea mai mare parte a țăranilor sași au fost izgoniți din gospodăriile lor. Coloniștii veniți de aiurea, cei mai mulți dintre ei țigani, au fost instalați în casele expropriate abuziv, proprietarii fiind nevoiți să se mute în colibe părăsite de noii veniți. Dacă li se îngădula să rămîna, în fosta lor gospodărie, într-o cămaruță, era un favor deosebit.

Prin legea reformei agrare din 23 martie 1945, toate proprietățile agricole ale etnicilor germani sînt expropriate. Deși, în esența ei, această lege avea în vedere marea proprietate agricolă, ea a afectat prin excepție și gospodăriile țăranilor sași, cu toate că acestea nu depășeau în medie 3,66 hectare, în județul Sibiu fiind de numai 2,09 hectare. Această măsură discriminatorie a lovit aproape 60.000 de gospodării săsești, cărora li se lua astfel orice posibilitate de existență. Dar nu numai țăranii de naționalitate germană au fost supuși persecuțiilor. Măsuri similare au fost luate și împotriva locuitorilor germani de la orăse.

Discriminarea etnicilor germani nu s-a manifestat numai în domeniul proprietății. Statutul lor de cetățeni români a devenit indolent. Printr-o măsură administrativă li s-a retras dreptul de a alege și de a fi ales, drept garantat de Constituție. Statutul naționalităților promulgat la 7 februarie 1945 li exceptează pe etnicii germani. Singura instituție care a rămas oarecum intactă în această perioadă tulbură a fost Biserica evanghelică. Încă din toamna anului 1945 ea a preluat organizarea învățămîntului pentru populația săsească din Transilvania pe care li ya conduce pînă în 1948.

III. Sub dictatura comunistă

La 30 decembrie 1947 Regele Mihai este forțat să abdice. Ultima speranță că România ar mai putea fi salvată de comunism se năruie. (La acea dată nu se știa încă nimic despre tirgul odios încheiat de democrațiile occidentale cu Stalin). Guvernul comunist instalat la cîrma țării de tancurile sovietice proclamă Republica Populară Română. În fapt România devine colonie sovietică. (Termenul de stat satelit este un eufemism menit să acundă realitatea). Sub conducerea unei echipe de comunisti total înfudați Moscovei se operează, într-un ritm rapid, demolarea tuturor instituțiilor statului român, locul lor fiind luat de instituții copiate fidel după modelul sovietic. În vara lui 1948 are loc naționalizarea industriei, băncilor societăților de asigurări, întreprinderilor miniere și de transport. Școlile particulare și confesionale devin școli de stat, iar proprietățile lor sînt confiscate. În anul 1949 începe colectivizarea agriculturii și în 1950 o bună parte din imobilele proprietate particulară trec în proprietatea statului, iar proprietarii lor, dacă nu sînt evacuați, devin chiriași în propriile lor case. Cu excepția Partidului Comunist, toate celelalte partide politice sînt interzise. Dar faptul cel mai grav l-a constituit destrămarea structurilor sociale și alterarea valorilor morale pe care se baza vechea societate.

Procesul de dezagregare al vechii societăți și construirea uneia noi, în care orice formă de solidaritate umană trebuia să fie desființată a fost condus cu brutalitate de dictatura comunistă. Acest proces a lovit în aceeași măsură întreaga populație a țării, dar consecințele lui au fost resimțite mai dureros de populația săsească, căci ceea ce constituie garanția păstrării identității unui grup minoritar este tocmai sentimentul de solidaritate. Înainte de anul 1945, germanii din România aveau un număr mare de organizații, societăți, asociații și fundații constituite pe criteriul etnic. Dictatura comunistă le-a desființat pe toate. Dar nu numai atât. Procesul de colectivizare a agriculturii și de industrializare, forțată a provocat mari deplasări de populație de la sate spre orașe și dintr-o regiune în alta. Ca urmare atât orașele, cit și satele își pierd specificul, devenind conglomerate umane ipsisite de o unitate organică și de o identitate proprie.

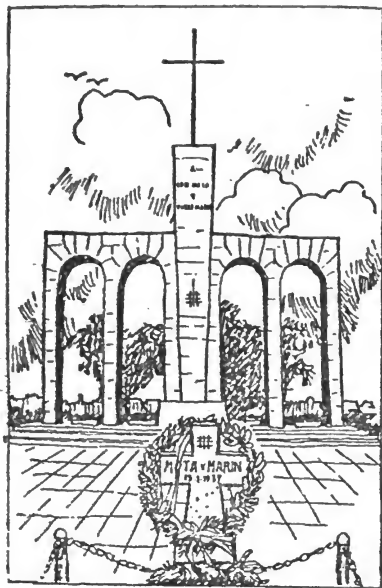
IV. Exodul

Procesul de dezagregare al vechii societăți și construirea uneia noi, în care orice formă de solidaritate umană trebuia să dispară a lovit în aceeași măsură întreaga populație a țării. În rîndul populației săsești acest proces a fost însă resimțit cu o mult mai puternică intensitate, căci ceea ce constituie garanția păstrării identității unui grup minoritar este tocmai sentimentul de solidaritate. Consecința a fost că pe măsură ce regimul comunist din România își aplica programul de edificare a societății socialiste, populația săsească se simțea tot mai strălînă în noul climat spiritual, social și politic. Conștiința că Transilvania este patria lor, odinioară element determinant în viața populației săsești, începea să se stingă. Locul ei este luat de dorința din ce în ce mai puternică de a părăsi cit mai grabnic melegurile de care timp de șapte secole sașii se simțiseră legați pînă la identificare. Privirile li se îndreptau spre patria lor de origine. Visul și hotărîrea flectării etnic german din România era să emigreze cit mai grabnic în Germa-

(continuare în pag. 12)

Gabriel CONSTANTINESCU
Ion UNGUREANU

CORIGENȚI LA ISTORIE

Monumentul „Mota-Marin”, Najadahonda, Spania, 13.I.1937

Cuvîntul corigent, de la latinescul corigens-corigenti, undă că pe cineva care trebuie să-și corejeze ceva. În acest sens îl voi folosi în cele ce urmează și nu în sensul consacrat în învățămîntul nostru școlar.

Consider că un bun istoric, între altele, trebuie să îndeplinească următoarele două condiții esențiale:

1. Să dețină informații corecte.

2. Să fie obiectiv în interpretarea lor.

Orice derogare de la una măcar din aceste două condiții duce la corigență în fața istoriei. Un istoric onest trebuie să tragă concluziile ce se degajă din faptele și documentele ce le are în față, chiar cînd acestea nu-i sînt pe plac. Constatăm, cu regret, că nu se întîmplă întotdeauna așa.

În „România Liberă” din 8 noiembrie 1991 a apărut sub titlul „Monarhia constituțională în România” și sub semnătura lui Rodica Stroe Brumaru și Cătălin Stănculescu interviurile luate domnilor Șerban Papacostea și Andrei Pippidi, doi istorici a căror autoritate și obiectivitate, conform afirmațiilor celor doi autori, sînt mai prestu de orice îndoielă. Să vedem dacă lucrurile stau chiar așa.

Pînă la domnia lui Carol al doilea totul decurge frumos, istoriceste justificat. Regilor Carol I și Ferdinand I greu le poți găsi peze. Dar în ce privește prezentarea domniei lui Carol II putem spune că e departe de a purta pecetea obiectivității, lăta o caracterizare a lui N. Steinhardt din „Jurnalul fericii”, pagina 131. „Carol pentru mine este cel mai pusitior flagei care s-a abătut vreodată asupra țării românești; mai rău decît Hunii, Avarii, Geptzii, Pecinegii, podghiazurile tătarăști și sleahiticii polonezi, decît potopul, grindina, seceta...” lăta și aprecierea de la pagina 276 „... aveau să-l primească și să-l aclame pe dezertor cînd se va înalpa, că dezertor a fost, și de două ori. La Odesa cu Zizi a fugit în plin război părăsindu-și postul de ofițer”. Dar domnul Papacostea vede în repetatele dezertări ale moștenitorului coroanei doar: „manifestarea de tendințe puțin compatibile cu îndatoririle unui monarh constituțional”.

Pentru a înțelege cum s-a desfășurat această domnie e nevoie să prezentăm trei factori determinanți și anume:

1. Trăsăturile de caracter ale regelui Carol II.
2. Mediul politic în care și-a desfășurat domnia.
3. Apariția și evoluția Gărzii de Fier.

Viata de imoralitate și desfrîu pe care o ducea tînarul print era de notorietate dar ochiul atent al lui Brătianu a sesizat și tendința lui spre autoritarism.

În timpul primului război mondial printul Carol a avut o aventură amoroasă cu Zizi Lambrino, din care legătură a rezultat un băiat. Această aventură fiindu-i trecută cu vederea s-a căsătorit cu prințesa Elena a Greciei. Din această căsătorie s-a născut Mihai I. Totul părea promițător cînd în viața lui Carol își face apariția o altă femeie: D-na Elena Lupescu-Wolf, de origine evreiască, care a avut un rol nefast în viața sa, și a țării. Pentru ea și-a abandonat soția, copilul și succesiunea la tron. Ea va deveni un personaj central cînd Carol va deveni rege. În budoarul ei se vor lua hotărîrile politice ale Regatului Românesc. Ca să nu ri se ia ca prototip această afirmație vom cita din memoriile lui Armand Călinescu, „Însemnări politice 1916—

1939”, Ed. Humanitas, pag. 286, o frază, o apreciere pe care autorul o pune în gura ostului prim-ministru și om al palatului, Vaida Voevod: „M-am convins că politica e condusă de d-na Lupescu care face și desface ministere... Regele e bolnav de insuficiență cerebrală cronică, acesta e diagnosticul meu de medic”. Dl. Pippidi afirmă însă că: „nerespectarea contractului constituțional din partea lui Carol II (prin instaurarea dictaturii — n.n.) nu se datorează temperamentului său, ci mai mult depedentei în care s-a găsit față de un anturaj corupt și intrigant”. Dar în acest „anturaj corupt” se găsea și bunicul d-lui Pippidi, N. Iorga, despre care dl. Papacostea spune că l-a încurajat pe Carol de a domni „peste partide”, dintr-un devotament afectiv...

Înainte de primul război mondial stabilitatea politică era asigurată de cele două mari partide care aveau în fruntea lor personalități ca Brătianu, la liberali, și Petre Carp, la conservatori. După război partidul conservator dispărea de pe scena politică și în schimb apar o multime de formațiuni lipsite de personalități proeminente. În lupta pentru putere selecția valorilor favorizează pe agenții electorali, cel care aduce mai multe voturi partidului. Apare astfel tipul arivistului corupt, omul lipsit de scrupule. Viața noastră politică decade sub aspect moral. În acest climat Carol II a fost în elementul lui, nu i-a fost greu să fălmiteze partide politice să nu mai aibă practic rezistență, opoziție. Ca reacție la acest mediu politicianist corupt apare Legiunea Arhanghel Mihail, respectiv Garda de Fier. Obiectivul principal ce și-l propunea era crearea unei elite de caracter. C.Z. Codreanu, în cartea sa „Pentru legionari”, pag. 307 afirmă: „De aceea piatra unghiulară de la care pornește Legiunea este omul: nu programul politic. Reforma omului nu reforma programelor politice. Legiunea Arhanghelului Mihail va fi mai mult o școală și o oaste decît un partid politic”. Dar dl. Șerban Papacostea pentru a defini Mișcarea Legionară folosește aceleași sabloane pe care le-a folosit propaganda comunistă timp de 45 de ani. Care n-ar fi mai corect să cerceteze documentele vremii? Faptul că Mișcarea Legionară a ridicat din rîndurile sale vîrfuri ale intelectualității românești nu-l spune nimic d-lui Papacostea. Faptul că pornind de la cînel oameni, în 1927, Mișcarea Legionară ajunge în 1937, după rezultatul alegerilor din decembrie, al treilea partid dl. Papacostea îl trece sub tăcere.

Atît Carol cît și mediul politicianist corupt au privit cu îngrijorare crescîndă ascensiunea spectaculoasă a Gărzii de Fier. După alegerile din 1937, intrînd în panică, n-au găsit alt soluție decît instituirea dictaturii regale parea l-au urmat întemnițarea fruntășilor legionari. Carol, „insuficient de rebral”, n-a ezitat să adauge la trăsăturile sale de caracter de betiv, imoral, corupt și pe aceea de nasăsin. A ucis fără cruțare o elită în închisori în frunte cu Corneliu Z. Codreanu. Si domni Papacostea și Pippidi găsesc justificat acest comportament.

În 3 septembrie 1940 Mișcarea Legionară începe acțiunea de răsturnare a dictaturii Carol II cheamă pe generalul Antonescu spre a forma guvernul. Legionarii merg însă mai departe și în 6 septembrie obțin abdicarea lui Carol în favoarea fiului său Mihai.

Referindu-se la această perioadă dl. Pippidi face următoarea afirmație: „O dictatură pur fascistă a existat în România numai între 6 sept. 1940 și 22 ian. 1941. Să fie vorba de ignoranță crasă? Antonescu, chemat la putere a rămas în funcție și după abdicarea de la 6 septembrie. El a guvernat țara fără guvern pînă la 14 septembrie cînd s-a format noul cabinet. Deci, între 6 și 14 septembrie

Antonescu a fost pur fascist iar după aceea guvernul format numai în parte din legionari, cuprindea și membrii ai altor partide politice precum și oameni pe care Antonescu i-a socotit utili. Toți aceștia devin prin bunăvoința nuntului istoric pur fasciști. S-ar părea că ce pune semnul egal între legionari și fasciști. N-ar trebui să se reia formulările comuniste, al căror dispreț pentru adevărul istoric a fost amplu dovedit, ci să se aducă argumente. Din ce rezultă că legionarii sînt fasciști? Ideologie n-au nimic cu fascismul. În plus, în perioada fascistă au stat în lagăre și închisori atît în țară cît și în străinătate, în Germania. Să nu fi aflat dl. Pippidi, istoric fiind, că Mișcarea Legionară, după război, la Tribunalul de la Nürnberg nu a fost socotită mișcare de tip fascist și nu a primit o sentință de condamnare, așa cum au primit grupările satelite fasciste?

În legătură cu domnia regelui Mihai I dl. Pippidi afirmă că acesta era prizonierul legionarilor și al lui Antonescu. Afirmatia e falsă în ce privește legionarii.

Între legionarii din componența guvernului și rege au existat raporturi bune. La serbarea de la 8. Nov. 1941 cînd lașul a fost declarat orașul Legiunii a participat și regele Mihai însoțit de mama sa, regina Elena, și s-au bucurat de onorurile și dragostea întregii lumi legionare. În ce privește aprecierea d-lui Papacostea că criticile aduse actului de la 23 august 1944 ar fi o emanatie a ultimului ideolog legionar Iosif C. Drăgan nu e numai falsă, ci și ridicolă. În primul rînd lumea legionară nu are cunoștință ca Iosif C. Drăgan să fi aparținut vreodată Mișcării Legionare. Nu are de asemenea, cunoștință de vreo lucrare a lui Iosif C. Drăgan, care s-ar înscrie pe linia ideologiei legionare.

Actul de la 23 august 1944 judecat în lumina faptelor cunoscute nu face cinste celor ce l-au săvîșit cel puțin din două motive principale, și anume:

1. Nu este permis (pentru cine are simț moral) a transforma o instituție ca palatul regal într-o capcană de arestat miniștri.

2. Nu este permis a săvîșii un act politic de proporția celui de la 23 august 1944 fără a stabili în prealabil anumite condiții sau clauze.

Este îndeosebi cunoscut că și Antonescu a tratat cu rușii la Stockholm prin diplomatul român Nanu, cu d-na Kolontay din partea U.R.S.S., pentru ieșirea României din război și era pe punctul de a traduce în fapt acest lucru.

Realizatorii actului de la 23 august 1944 au pus țara la discreția rușilor care după trei săptămîni au chemat la Moscova o delegație română spre a semna condițiile de armistițiu. La obiecțiunile că lui Antonescu i-au fost oferite condiții mai bune decît lor, rușii au răspuns:

„Antonescu reprezenta pentru noi autoritatea pe cînd dv. reprezentați aventura”.

Regele Mihai are circumstanțe atenuante în această „aventură” dată fiind tinerețea lui, nu și oamenii politici care l-au sfătuit greșit. În alte condiții și cu alți sfetnici ar fi fost o figură strălucită de monarh, avînd în vedere onestitatea ca o trăsătură a caracterului său ce se poate vedea și din modul cum și-a cîștigat o existență demnă în acești lungi ani de exil.

Comparînd acum monarhia constituțională la noi cu republica e ca și cînd am pune alături figura onestă a regelui Mihai cu cea exprimînd perversitate a lui Iliescu, e ca și cînd l-ai compara pe rege cu bufonul său. Lucrul devine posibil cu ajutorul unor „istorici” ca domni Papacostea și Pippidi.

Acestor domni le recomandăm „corigență”.

Gheorghe BRAHONSCHI

Războiul civil din Iugoslavia s-a transformat într-o baie de sînge pentru popoarele din această țară, greu încercată în prezent. Cu prețul lacrimilor de disperare s-a ajuns la a pogea degradării filinței umane

Un ochi rîde, altul plînge...

Dumnezeu ne ceartă numai, dar nu ne-a părăsit...

Ne temem că Referendumul din decembrie a constituit lovitură de grație pe care actuala Putere a dat-o, înainte de Ignai, purcelului de lapte al democrației românești. Trei lucruri erau esențiale pentru perpetuarea neocomunismului pe termen indefinit: împiedicarea restaurării Monarhiei, împiedicarea separației puterilor în Stat și împiedicarea primatului parlamentar. Toate trei au fost realizate prin noua Constituție fesenistă, pusă acum la adăpostul votului popular. Neocomunismul și-a legalizat, cu mina maselor inconștiențe, „democrația originală”; de-acum se pot certa liniștiți între ei, căci viitorul le este oricum asigurat, cel puțin pînă în pragul mileniului trei. Tot cu această ocazie au sondat și electoratul țării, putînd să-și facă o idee despre măsura în care vor trebui să falsifice alegerile din primăvară...

Nu cred să mai fi existat vreodată într-o democrație un Referendum atît de absurd în sine și totuși atît de rodnic pentru cei care au forțat organizarea lui. Anul 1992 găsește România într-o stare ce s-ar putea formula cam așa: un regim de ucigași pentru un popor de sinucigași. Rămîne de sperat că Dumnezeu ne ceartă numai, dar nu ne-a părăsit...

Nuntă la Jilava

Primul act al justiției române de după adoptarea Constituției feseniste a fost cit se poate de grăitor. Vlada noastră „curat constituțională”, așa cum ne-au aranjat-o neocomuniștii, a început, pe plan juridic, cu eliberarea foștilor cepexiști. Semnalat și de către televiziune, cu unele rezerve de complezență, actul a constituit o sfidare fatișă a suferinței românești chiar în ajunul împlinirii a doi ani de la singuramă cadere a „vechilui regim”. Și pentru ca sfidarea să fie desăvîrșită, unuia ca Dumitru Popescu, de pildă, i s-au imputat cheltuieli de judecată în valoare de... 3.500 lei! E de presupus că și acul de la cravata lui „Popescu-Dumnezeu” valorează mai mult decît atît... Iar despre cit de greu au dus-o dumnealor în acești doi ani ne-a lămurit d-na Lucia Hossu-Longin, cu imagini fiimate la locurile de detenție. Nu e de mirare că s-au putut face acolo și nunți, cum a fost, în 1990, cazul aceluiași Dumitru Popescu...

Recursul extraordinar intentat de procurorul general al României este fie o naivitate, fie o nouă „manevră” pusă la cale pentru prevenirea unei eventuale reacții prea neplăcute a opiniei publice. Mai degrabă trebuie să ne așteptăm, în aceste condiții, la o apropiată grațiere și pentru de-alde Bobu, Dincă, Postelnicu și chiar Nicu Ceaușescu! S-ar putea ca Adrian Păunescu să fi și început vreo poemă închinată „evenimentului”, căci, vedeți dumneavoastră toțiși iubirea...

Urmașii lui Arpad în genunchi

Urgurimea din România, în frunte cu d-nii Domokos Geza și Laszlo Tôkes, a cerut în mod public iertare evreilor pentru cei 166.000 de deportați din 1944, dintre care 130.000 și-ar fi găsit sfîrșitul în lagărele naziste. Dl. șef-rabin dr. Rosen Moses le-a răspuns evaziv, rîzîndu-și în barbă și lăsîndu-i ovrește, pe seama lui Dumnezeu...

Care să fi fost rațiunea acestui spectacol înjositor pentru altminteri atît de trușafușul popor maghiar? Nici dl. Domokos Geza, nici pastorul Laszlo Tôkes, nici populația maghiară adunată penibil în fața „Templului memorial al Deportărilor” evrei din Cluj n-au avut vreo legătură directă cu evenimentele de atunci. De unde această monstruoasă absurditate a culpabilizării unui întreg popor pentru cele săvîrșite cîndva de niște scelerăți ai istoriei?

Nu le-o fi fost unguirilor prea ușor, dar știu ei bine să-și urmărească interesele! Au nevoie de sprijin internațional în problema recăpătării Transilvaniei. Politica internațională se află însă astăzi la discreția finanței evreiești. A căpăta bunăvoința evreilor, fie și cu prețul umilinței naționale, li se va fi părut un mijloc sigur și de perspectivă. Dacă e vorba de interese irendentiste, atunci nici mersul în patru labe și nici, pardon, „pușcurismul” (vorba poetului Cezar Ivănescu) nu sînt de lepădat pentru urmașii lui Arpad!

Dar pentru că această „cîntă” s-a consumat în România, există, firește, și un alt subtext: priviți cit de șovin și mai ales de antisemiți sînt româ-

nii și cit de rezonabili și de spășiți sîntem noi, maghiarii! Gestul se poate să fi fost de efect în ochii Occidentului, dar ungurii au uitat totuși un lucru: că au și ei morții lor (mai mulți de 130.000), victime ale conspirației iudeo-comuniste, care s-ar putea să li se fi răsucit în morminte și pentru care nimeni nu-și va cere iertare!

„Un partid pentru Marian Munteanu”

O nouă nădejde a apărut de curînd pe scena politică românească: „Mișcarea pentru România”, un partid al tinerei drepte creștine, în frunte cu dl. Marian Munteanu. Nu știm dacă formațiunea respectivă este, cum s-a insinuat în presă, „un partid pentru Marian Munteanu”, dar știm că se simțea demult nevoia unei organizări politice proprii a tineretului anticomunist ca un început de revigorare a opoziției noastre cam prea „bătrînești”. Timpul va arăta în ce măsură „Mișcarea pentru România” poate răspunde acestei nevoi. Să salutăm deocumdată sănătosul spirit național și creștin al noului Mișcări și să nu ne grăbim nici cu laudele, nici cu sfaturile și nici cu reproșurile. Mișcarea trebuie lăsată să crească firesc, după duhul ei propriu, iar cel care vor să o sprijine cu adevărat sînt chemați, înainte de toate, să o vegheze discret, cu stăruitoare iubire. Dreapta românească nu are viitor decît dacă tînăra generație va fi lăsată să se rostească „pe limba ei”. Că tot „pe limba ei” ar putea să și piară? Nimeni mai adevărat. Dar este o carte a istoriei ce trebuie jucată, cu voia și cu mila lui Dumnezeu.

Un nou megafon valah numit: Stelian Tănase

Este semnificativ că prima reacție publică fatișă ostilă noului Mișcări a venit nu dinspre tabăra fesenistă, cum ar fi fost de așteptat, ci dinspre adunătura de sabas-goim care alcătuiește Partidul Alianței Civice. Dl. Stelian Tănase, ieri-alaltăieri partizan al mișcării sudeștii anticomuniste, și „stîlp” al Pieții Universității, s-a transformat în megafon valah al logoreiei masonice, calicifind formațiunea națională și creștină a d-lui Marian Munteanu drept „medievală” (!) și „fără viitor” (!). Probabil că dl. Marian Munteanu ar fi avut mai mult „viitor” dacă nu și-ar fi dat demisia din „neiluminista” Alianță Civică, pe unde se vede că renaște plin și profetismul de tip ludaic!

Problema viitorului nefiind controlabilă, rămîne problema medievalității. Vîind să fie o insultă, ea poate fi însă lesne interpretată ca un elogiu. Căci Evul Mediu (din care d-l Tănase n-a reținut decît barba) înseamnă înainte de toate credință și cavalierism, adică tocmai ceea ce lipsește astăzi societății noastre mai mult sau mai puțin civilă!

Dacă ar fi fost și dumnealui „medieval”, dl. Stelian Tănase ar fi trebuit să azvîrle arginții vinzării și să apuce să meșterească cîntit la „corpuri de iluminat”...

O inimă cit România cea adevărată: Mircea Druc

Situația Moldovei noastre de peste Prut devine pe zi ce trece mai îngrijorătoare. În Răsărit se consolidează, pe ruinele fostei Uniuni Sovietice, un nou organism politic mamut, mult mai funcțional și destul de bine văzut în lumea occidentală. Ucraina independentă, intrată în acest nou organism supranațional, va fi la fel de intratabilă ca și vechea Uniune în privința teritoriilor românești rupte din trupul Moldovei. Ceea ce era pînă deunăzi numai interesul Moscovei devine acum și interesul noului stat ucrainean independent și tulburările întîlnite în Transnistria sînt o dovadă certă a faptului că Kievul nu prea este dispus să facă concesii. Oricum am privi lucrurile, perspectivele Moldovei sînt întunecate, mai ales după semnarea pripită a acordului de la Alma Ata. Dacă rămîne un stat „independent”, Moldova nu-și va putea depăși niciodată, cîntită cum este, statutul de colonie economică a puterilor săi vecini răsăriteni, rămînînd în primejdie de a fi înghițită de ei la cel dintîi gest de reală autodeterminare. Dacă se unește cu România, cum ar fi firesc și legitim, ne vom afla cu toții într-o situație rușinoasă și tragică: țara ar rămîne cîntită și sute de mii de români ar deznațădădui sub cizma cazacă. Noi nu trebuie să acceptăm acum tratative în pro-

blema unirii decît cu condiția ca Moldova de peste Prut să ne revină întreagă, așa cum ne-a fost răpită, căci dacă ne mulțumim cu un compromis, granițele „vor îngheța” în forma actuală pentru multe zeci de ani, ceea ce ar putea să însemne chiar pierdere definitivă a unor întinse teritorii românești. Noi nu mai putem ține, cum s-a iluzionat acum 50 de ani Maresalul Ion Antonescu, pămînturi dincolo de Nistru, dar ar trebui să găsim neîntîrziat soluția politică de a ni le recăpăta pe cele ce ni se cuvin de drept (Bucovina de Nord și sudul Basarabiei).

Nu mai că aceste soluții nu par să se întrevadă cu actualele conduceri ale celor două state românești, ambele neocomuniste și vădit obediente față de vechii stăpîni, ambele lipsite, în fine, de un real orgoliu național. Deși în Basarabia există o mare personalitate politică și un mare român ca dl. Mircea Druc, cîrma se află în continuare în minile unui preocupat al idealurilor naționale ca dl. Mircea Ion Snegur, replică mai îndopată a „despotului luminat” Ion Iliescu, al cărui românism se poate măsura pe un cîntar de farmacie.

Cum să nu-ți vină să strigi cu cronicarul: „O! Moldova, di ar hi domniî tîi, carîi stăpînesc în tine, toți înțelepți, încă n-ai perî așa lesne. Ce, domniile neștiutoare și lacome sîntu pricine perirei tale!”...

V.A.M.

Sașii în România (VI)

(urmăre din pag. 9)

nia. Guvernul comunist îngrijorat de perspectiva de a pierde un segment din populația țării recunoscut prin hărnicia sa și prin contribuția adusă la dezvoltarea economică, va încerca să le adormă această dorință prin unele concesii. În 1950 se redă dreptul de vot etnicilor germani. În 1953 țărani sași își primesc înapoi casele confiscate. De la această dată li se aplică, fără discriminări, statutul naționalităților. Aceste „favoruri” veneau însă prea tîrziu.

În anul 1965 Nicolae Ceaușescu devine conducătorul Partidului Comunist. În cadrul unei politici de oarecare independență față de Uniunea Sovietică, la 31 ianuarie 1967 România stabilește relații diplomatice cu Germania de Vest și își deschide granițele pentru turiștii occidentali, în marea lor majoritate germani din Vest. Totodată, între guvernul român și cel german se încheie un „țîrg”, nu o convenție, prin care România permite anual emigrarea unui număr de etnici germani. În fapt emigrații sași erau cumpărați de statul german pentru o sumă considerabilă, plătită în valută. În principiu cota de emigrație fusese stabilită la cifra de 10.000 de suflete anual. Ea a fost însă adeseori depășită, în funcție de setea de valută a regimului comunist a cărui economie se apropia, cu fiecare an, de faliment. În anul 1984 numărul germanilor care au părăsit România a fost de 16.000. Răspunsul la întrebarea PLECAM sau RĂMÎNEM a fost clar, categoric și unanim: PLECAM. Practic, dispariția populației sașilor din Transilvania nu mai era decît o problemă de timp.

În perioada 1950-1986 emigraseră deja 192.041 germani în Republica Federală, iar numărul celor rămași nu depășea 110.000. Revoluția din Decembrie '89 a pus capăt cotelor anuale de emigrație, exodul spre Germania avînd loc în masă. Astăzi, în România nu mai viețuiesc decît resturi nesemnificative ale populației sașilor. Într-un oraș ca Sibiu, în care odinioară jumătate din locuitori erau germani, acum trăiesc doar 2.000 de persoane de naționalitate germană, cele mai multe în vîrstă, oameni care nu vor să părăsească locurile unde s-au născut și unde se găsesc mormintele părinților, moșilor și strămoșilor lor.

Exodul sașilor din Transilvania este un fapt împlinit. Ideea că o schimbare în bine a actualii situații politice și economice din România ar putea crea posibilitatea reîntoarcerii, cel puțin parțială a celor plecați, nu are nici un temel.

Prin plecarea sașilor din Transilvania s-a pierdut singurul grup etnic a cărui loialitate față de adevăratul stat român nu a stat nici o clipă sub semnul îndoielii. În urma lor, în locurile unde au viețuit timp de șapte secole în bună pace și înțelegere cu românii, rămîn vestigiile de cultură care atestă existența lor în Transilvania, în primul rînd bisericile și cîmîtirea de lingă ele. Avem o datorie de onoare să le conservăm și să le îngrijim ca și cum ar fi propriile noastre biserici și cîmîtiri. În felul acesta putem dovedi lumii întregi că nu noi românii l-am îngrozit pe sașii de la noi din țară, ci cluma comunistă, cel mai cumplit flagel al secolului XX care a făcut omenirii mai mult rău decît toate relele care au zguduit vreodată istoria.

EDITURA
CONSTANT
S.R.L.

Colegiul redacțional: Gabriel CONSTANTINESCU, Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU, Constantin IORGULESCU.
TEHNOREDACTARE: Ioan NISTOR

Adresa: 2400 — Sibiu,
Calea Dumbăvii 109,
tel. 924/2 25 36

Preluarea textelor este
permisă cu menționarea
surselor